

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У
БЕОГРАДУ
Број захтева: _____
Датум: 11.11.2016. године

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
ПОСРЕДСТВОМ ВЕЋА НАУЧНИХ ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНО-
ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА
(члан 65. Закона о високом образовању)

**I – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ ПРЕДЛОЖЕНОМ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ
РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА**

- Име, средње име и презиме кандидата: СЛОБОДАН (ПРЕДРАГ) ЦВЕЛИЋ
- Ужа научна, односно уметничка област за коју се наставник бира: СОЦИОЛОГИЈА
- Радни однос са пуним или непуним радним временом: ПУНО РАДНО ВРЕМЕ
- До овог избора кандидат је био у звању: ВАНРЕДНИ ПРОФЕСОР
у које је први пут изабран: 01.11.2011. година
за ужу научну, односно уметничку област /наставни предмет: СОЦИОЛОГИЈА

II - ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТОКУ ПОСТУПКА ИЗБОРА У ЗВАЊЕ

- Датум истека изборног периода за који је кандидат изабран у звање: 01.11.2016. година
- Датум и место објављивања конкурса: 28.09.2016. године, «ПОСЛОВИ»
- Звање за које је расписан конкурс: РЕДОВНИ ПРОФЕСОР

**III – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ИЗВЕШТАЈА
И О ИЗВЕШТАЈУ**

- Назив органа и датум именовања Комисије: ИЗБОРНО ВЕЋЕ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ, 29.09.2016. године
- Састав Комисије за припрему реферата:

Име и презиме	Звање	Ужа научна односно уметничка област	Организација у којој је запослен
<u>1) др Младен Лазић</u>	<u>Редовни професор</u>	<u>Социологија</u>	<u>Филозофски факултет у Београду</u>
<u>2) др Владимир Вулетић</u>	<u>Редовни професор</u>	<u>Социологија</u>	<u>Филозофски факултет</u>

у Београду

Име и презиме	Звање	Ужа научна односно уметничка област	Организација у којој је запослен
3) <u>др Слободан Миладиновић</u>	<u>Редовни професор</u>	<u>Социологија</u>	<u>Факултет организационих наука Универзитет у Београду</u>
4) _____	_____	_____	_____
5) _____	_____	_____	_____
6) _____	_____	_____	_____

3. Број кандидата пријављених на конкурс: ЈЕДАН КАНДИДАТ

4. Да ли је било издвојених мишљења чланова комисије: НЕ

5. Датум стављања извештаја на увид јавности: 21.10.2016. године

6. Начин (место) објављивања извештаја: ОГЛАСНА ТАБЛА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

7. Приговори: ДА

IV – ДАТУМ УТВРЂИВАЊА ПРЕДЛОГА ОД СТРАНЕ ИЗБОРНОГ ВЕЋА ФАКУЛТЕТА: 10.11.2016. године

Потврђујем да је поступак утврђивања предлога за избор кандидата др Слободана Цвејића у звање редовног професора вођен у свему у складу са одредбама Закона, Статута Универзитета, Статута факултета и Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивање радног односа наставника Универзитета у Београду.

ПОТПИС ДЕКАНА ФАКУЛТЕТА

Проф.др Војислав Јелић

Прилози:

1. Одлука изборног већа факултета о утврђивању предлога за избор у звање;
2. Реферат комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
3. Сажетак реферата комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање;
4. Доказ о непостојању правоснажне пресуде о околностима из чл. 62. ст. 4. Закона;
5. Други прилози релевантни за одлучивање (мишљење матичног факултета, приговори и слично).

Напомена: сви прилози, осим под бр. 4., се достављају и у електронској форми.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ДС/ВМ 05/4-02 бр. 2303/1-V/9
10.11.2016. године

На основу члана 55. и 65. Закона о високом образовању («Сл. гласник РС», бр. 76/05, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење и 68/15) и члана 238. став 2. алинеја 3. Статута, Изборно веће Филозофског факултета, на својој IX редовној седници, одржаној дана 10.11.2016. године, на предлог Комисије, донело је следећу

О Д Л У К У

Утврђује се предлог одлуке да се др Слободан Цвејић изабере у звање РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА за ужу научну област СОЦИОЛОГИЈА, на Одељењу за социологију, на неодређено време.

Доставити:

1x Универзитету у Београду
1x Др Слободану Цвејићу
1x Одељењу за социологију
1x Стручном сараднику за радне односе
1x Шефу Одсека за правне послове
1x Архиви

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Војислав Јелић

Izbornom veću Filozofskog fakulteta u Beogradu

Izorno veće Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu izabralo nas je, na sednici održanoj 29.09.2016. godine, u komisiju za pripremu izveštaja o kandidatima prijavljenim na konkurs za izbor u zvanje **redovnog profesora** za užu naučnu oblast **Sociologija**, s punim radnim vremenom, na neodređeno vreme. Na osnovu uvida u konkursne materijale, komisija podnosi Veću sledeći

I Z V E Š T A J

Na konkurs objavljen u *Oglasnim novinama Nacionalne službe za zapošljavanje Poslovi*, 28.09.2016. godine prijavio se jedan kandidat, vanredni profesor dr Slobodan Cvejić. Kandidat je podneo prijavu, biografiju, spisak radova, kao i same radove.

Slobodan Cvejić rođen je u Šapcu, 1965. godine. Diplomirao je na Odeljenju za sociologiju, na Filozofskom fakultetu u Beogradu, 1990. godine. Na istom Odeljenju završio je poslediplomske studije i magistrirao 1996. godine, sa temom: „Uloga multivarijacione analize u sociološkim istraživanjima – istorijska perspektiva“. Na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu odbranio je 2005. godine doktorsku tezu, pod naslovom: „Društvena pokretljivost u Srbiji u procesu post-socijalističke transformacije“. Cvejić je pohađao letnju školu Centralno-evropskog univerziteta u Budimpešti (dva puta), Međunarodnu letnju školu sociologije u Budvi, Herceg Novom, Beogradu i na Paliću (ukupno pet puta) i doktorski program na University of London (tromesečni).

Cvejić radi na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu od 1992. godine kao asistent pripravnika, od 1997. godine kao asistent, od 2005. godine kao docent i od 2011. godine kao vanredni profesor. Ukupno na Odeljenju drži nastavu na 7 kurseva. Na osnovnim studijama drži kurseve: Statistika u društvenim istraživanjima – osnove, Statistika u društvenim istraživanjima – analiza, Osnovi ekonomske sociologije i Primenjena ekonomska sociologija, a na master akademskim studijama predaje na 3 kursa: Metodologija socioloških istraživanja, Uvod u studije održivog razvoja i Siromaštvo i socijalna isključenost. Predaje i na master akademskim studijama menadžmenta u kulturi, na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, i to na kursu Methodology of Research. Bio je mentor desetak diplomskih i završnih radova, tri master rada i dve doktorske teze, kao i član većeg broja komisija za odbranu diplomskih, završnih, magistarskih, master i doktorskih radova. Njegov je rad sa studentima redovno pozitivno ocenjivan.

Cvejić je učestvovao u velikom broju empirijskih istraživanja, fundamentalnih i primenjenih, kao rukovodilac projekata i potprojekata, istraživač, koordinator i dizajner uzorka. Kad je reč o radu na istraživačkim projektima posle 2011. godine, treba pomenuti da je bio rukovodilac tima Beogradskog univerziteta na strukturnom TEMPUS projektu EQUI ED (u okviru kojeg su, na nacionalnom nivou i na Univerzitetu u Beogradu, razvijena pravna i institucionalna rešenja kojima se podstiče jednakost pristupa visokom obrazovanju), te član dva tima na FP7 projektima posvećenim socijalnom preduzetništvu i zadrugarstvu, temama kojima se Cvejić bavi u svom naučnom radu. Takođe, bio je rukovodilac nacionalnog istraživačkog tima na projektu *Faces and causes of Roma marginalization*, koji su realizovali UNDP i Mađarska akademija nauka. Već niz godina je koordinator potprojekta u okviru projekta Ministarstva za prosvetu, nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije *Izazovi nove društvene integracije u Srbiji: koncepti i akteri* (2011-2016), u izvođenju Instituta za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta.

Cvejić je učestvovao na većem broju međunarodnih i nacionalnih naučnih skupova, u zemlji i inostranstvu. Učestvovao je, između ostalih, na Svetskom kongresu ruralne sociologije, kao i na više skupova Međunarodnog sociološkog udruženja (ISA), a i sam je organizovao dve međunarodne

konferencije u Beogradu, jednu na temu socijalnog preduzetništva i drugu na temu neformalnosti i političkog klijentelizma. Član je Međunarodnog sociološkog udruženja (ISA; Research Committee 28), kao i Srpskog sociološkog društva.

Cvejić je bio član redakcije časopisa *Sociološki pregled* (od 1994-1996. godine) i zamenik glavnog i odgovornog urednika časopisa *Sociologija* (od 1997-2003. godine), a od 2016. godine je glavni urednik *Sociologije*. Sarađivao je s brojnim domaćim i međunarodnim naučnim časopisima pišući recenzije (*Sociologija*, *Sociološki pregled*, *Teme*, *Revija za sociologiju*, *Voluntas*, *European Sociological Review*).

Kada je reč o drugim aktivnostima, treba istaći značajan Cvejićev doprinos izradi i izvođenju projekta *Uvođenje evaluacije nastave i upravljanja* na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Bio je koordinator radne grupe koja je pripremila prvu akreditaciju Filozofskog fakulteta, član Komisije za evaluaciju Univerziteta u Beogradu, član Veća za reformu sistema obrazovanja Ministarstva prosvete i sporta Republike Srbije, a trenutno je član Odbora za prosvetu, u okviru Komisije za saradnju sa UNESCO Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Cvejić je objavio 5 naučnih monografija, bio je priređivač (samostalno ili koautorski) više zbornika i studija, a objavio je i 29 članaka u naučnim časopisima, kao i veći broj tekstova u naučnim zbornicima. U poslednjih pet godina, posle izbora u zvanje vanrednog profesora, objavio je dve monografije (od toga jednu u koautorstvu), sedam tekstova u naučnim časopisima, veći broj tekstova u zbornicima naučnih radova (uključujući saopštenja na međunarodnim i domaćim skupovima). U daljem tekstu prikazaće se ukratko važniji radovi koje je Slobodan Cvejić objavio poslednjih godina (radovi objavljeni pre prethodnog izbora neće se prikazivati, pošto su analizirani u ranijim referatima).

Knjiga *Socijalna ekonomija* (Čigoja štampa, Beograd, 2016) rezultat je relativno skorašnjeg usmerenja autora na teorijsko i primenjeno bavljenje tematikom ekonomske sociologije (sistematskije započeto knjigom *Društvena zasnovanost ekonomskih pojava*, objavljenom 2011. godine, uvođenjem odgovarajućih kurseva na osnovnim studijama i organizovanjem ili učestvovanjem u nizu empirijskih istraživanja te objavljivanjem naučnih i stručnih tekstova, istraživačkih izveštaja i sl.). Reč je o naučnom području koje je tek odskora otvoreno kod nas, a u čijem je otvaranju Cvejić imao istaknutu ulogu, pri čemu je ova knjiga prva na našem jezičkom području u ovoj oblasti te stoga predstavlja značajnu inovaciju. Knjiga se sastoji iz dve nejednake celine. U prvom delu (str. 9-45) eksplicira se pojam socijalne ekonomije: opisuje se njegov nastanak i ukazuje na značaj, izlaže se razvoj osnovnih teorijskih stanovišta o pojmu, objašnjava se njegova analitička upotreba, kao i primena u praktičnim politikama. Takođe, ukratko se prikazuju savremeni oblici socijalne ekonomije, njeni pravni i institucionalni okviri, kao i njeni domašaji i granice. U poslednjem odeljku sažeto se prikazuju inicijalni koraci razvoja socijalne ekonomije u Srbiji. Cvejić upozorava na to da je reč o kontroverznom pojmu, u čijem se određenju pojavljuju (a ponekad i međusobno prepliću) dva značajno različita pristupa: socijalni – koji naglašava „socijalne ciljeve, solidaristički karakter i razvojni potencijal ekonomskih inicijativa u ovom sektoru“, dok drugi u središte stavlja ekonomsku i administrativno-normativnu komponentu (str. 12). Cvejić ukazuje i na to da su, u pokušaju da se obuhvate veoma šaroliki ciljevi i aktivnosti unutar (različito definisanog) sektora socijalne ekonomije, razvijane i različite tipologije kojima se nastoji pokriti sadržaj pojma. Sam autor se ne priklanja definitivno ni jednom od navodenih stanovišta (koristeći ipak interakcionistički pristup Kvortera i Muka za interpretaciju empirijskih nalaza u narednim poglavljima), već nastoji da istakne dobre strane različitih pristupa, ali i da ukaže na njihove nedostatke, vezane za teorijske manjkavosti, ali i ograničenja koja postavljaju u istraživačkom korišćenju pojma. U poslednjem odeljku prvog dela prikazuju se osnove aktuelnog razvoja socijalne ekonomije u Srbiji – njene opšte ekonomske i političke pretpostavke, kao i institucionalni okvir, uz sažetu naznaku aktuelnog stanja ovog sektora kod nas (o čemu se opširno govori u poglavljima drugog dela knjige).

U celini, u prvom delu knjige Cvejić je nastojao da prikaže najvažnije aspekte teorijskog i istorijskog razvoja socijalne ekonomije, na širem, kao i na domaćem planu, oslanjajući se na relevantnu literaturu i stalno održavajući kritičku distancu prema različitim analitičkim pristupima. Ograničenja ove analize proizlaze iz toga što je iznošenje veoma složene i kontroverzne građe, koja je još i izrazito predmetno razučena, veoma sažeto, tako da više predstavlja orijentir za dalje proučavanje nego što daje celovitu sliku ove oblasti.

Prvi deo studije zamišljen je kao opšti teorijski okvir za veći deo knjige, posvećen analizama rezultata nekoliko empirijskih istraživanja u kojima je autor učestvovao. Tako se drugi deo knjige sastoji iz tri odeljka, posvećena različitim oblicima socijalne ekonomije u Srbiji: u prvom se analiziraju socijalna preduzeća, u drugom nevladine organizacije kao pružaoci usluga u sektoru socijalne zaštite, a

u trećem poljoprivredne zadruge. Izbor tih oblika bio je rezultat, s jedne strane, potreba različitih institucionalnih aktera (Evropski pokret u Srbiji, Balkanski centar za lokalne inicijative i sl.) da se empirijski prouče određeni aktuelni problemi. S druge strane, zahvaljujući višegodišnjoj usmerenosti autora na istraživanja u toj oblasti i širini kojom je zahvatao ovu problematiku, empirijski materijal prikupljan u praktično-političke svrhe mogao je da posluži kao građa za eksplorativno naučno istraživanje. Drugim rečima, iako su istraživanja izvorno bila koncipirana kao primenjena, ona se, uz prethodno razvijeni teorijski okvir (u prvom delu knjige), mogu odrediti kao eksplorativna (na manjim uzorcima, s ograničenim komparativnim mogućnostima). Struktura tri teksta u osnovi je ista, proistekla iz namene da se formulišu pretpostavke za praktične politike u određenim oblastima: nakon kratkog uvoda, u kojem se, u veoma sažetom obliku, postavlja problem, opširno se izlažu istraživački nalazi te, analizirajući i „primere dobre prakse“, uz zaključke o značaju tog oblika inicijative u socijalnoj ekonomiji za (najčešće lokalni) razvoj, implicitno sugerišu i određene praktične politike.

Prvi tekst ovog odeljka, „Socijalna preduzeća u Srbiji“, uključuje delove tri ranije objavljena Cvejićeva rada u autorskim ili koautorskim publikacijama (neka bude napomenuto da od ukupno 460.142 karaktera, koliko ima knjiga, 53.753 čine delovi ranije publikovanih radova, dok još oko 110.000 karaktera sadrže prerađeni delovi objavljivanih tekstova, o kojima autor obaveštava u odgovarajućim fusnotama; to znači da približno 2/3 knjige čine prilozi koji nisu ranije objavljivani ni u kojem obliku, a 9/10 knjige čine autorov originalni rad i prerada ranije objavljivanog materijala). Najveću celinu u poglavlju čini po prvi put urađena uporedna analiza promene strukture sektora socijalnog preduzetništva u Srbiji, zasnovana na definiciji socijalnih preduzeća prihvaćenoj u EU i na podacima iz originalnih istraživanja, rađenih u svrhu praćenja stanja u sektoru. Uvodna analiza pojma socijalnog preduzetništva i istorijat ove pojave u svetu i Srbiji, kao i pravni okvir delovanja, praćena je izlaganjem istraživačkih nalaza iz 2007. i 2012. godine, na osnovu kojih se analizira razvoj sektora (promene u veličini i strukturi, regionalnoj distribuciji, broju zaposlenih, osnovnim ciljevima delanja). Na kraju se veoma sažeto navodi 7 „primera dobre prakse“, kao mogući podsticaj za dalji razvoj. Tekst je prvenstveno deskriptivan i nedostaju mu razvijeniji analitički okvir, kao i osnovna sistematska međunarodna poređenja.

Tekst „Nevladine organizacije u sektoru usluga socijalne zaštite u Srbiji“ takođe jednim delom uključuje ranije objavljene autorske i koautorske istraživačke izveštaje i publikacije (u ukupnom obimu koji je prethodno prikazan i koji ne dovodi u pitanje status knjige kao nove publikacije). Poglavlje je zasnovano na empirijskom istraživanju nešto više od stotinu pružalaca usluga u različitim oblastima socijalne zaštite (pomoć u kući, dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju, dnevni boravak za stare). Upitnik je bio razvijen na osnovu seta indikatora kompetitivnosti i inovativnosti i omogućio je poređenje uspešnosti u davanju usluga nevladinih organizacija i institucija javnog sektora socijalne zaštite. U prvom delu teksta se, na temelju istraživanja Centra za liberalno demokratske studije, prikazuju podaci o stepenu razvoja, strukturi i izvorima finansiranja lokalnih usluga socijalne zaštite. Uvidi u podatke sugerišu da je „u Srbiji sistemski otvoren širi prostor za nastup organizacija građanskog društva kao aktera socijalne ekonomije“ (str. 91), i to u oblastima u kojima nisu neophodni značajniji infrastrukturni i drugi resursi. Zatim se detaljnije analiziraju tri pomenute usluge socijalne zaštite koje pružaju nevladine organizacije. Istražuje se regionalna rasprostranjenost usluge, njen sadržaj, inovativnost u davanju usluge, umrežavanje i saradnja, finansiranje, licenciranje, a na kraju se daju i primeri dobre prakse. Dobro razvijena i sistematski primenjivana metodologija omogućavaju

autoru značajan uvid u analizirane probleme i čine ovaj odeljak najboljim u drugom delu studije. I zaključci analize su veoma značajni – oni su kritički usmereni (prema dodatnom, a ne sistemskom karakteru delanja NVO u ovom sektoru, prema „ublažavajućoj“ ulozi sektora u uslovima neoliberalne ekonomije, prema socijalnoj ekonomiji u Srbiji svedenoj na sumu lokalizovanih inicijativa i sl. – str. 133-134), i utemeljeni su u širi kontekst autorovih interesovanja za način funkcionisanja savremenog srpskog društva, tako da jedino preostaje da se izrazi žaljenje zbog toga što zaključnom izlaganju nije dat širi prostor.

Najzad, treći deo analize empirijske građe bavi se sudbinom poljoprivrednih zadruga u savremenoj Srbiji. Zasnovana na istraživanju u regionu Stare planine, analiza počiva na malom uzorku, a obrađivane su neaktivne zadruge, zadruge u transformaciji i novoosnovane zadruge. Istraživači su nastojali da dobiju podatke o imovini zadruga, njihovom načinu organizacije i upravljanja, ljudskim resursima, poslovnim karakteristikama, umrežavanju. Istraživanje je bilo kvalitativnog tipa, tako da sistematizovanje tematskog sadržaja nije praćeno i kvantitativnim pokazateljima, a zaključci su izvođeni na temelju iskaza pojedinih ispitanika. S obzirom na specifičnost regije u kojoj je izvođeno istraživanje, i zaključci o perspektivama zadrugarstva u Srbiji morali su imati ograničeni domašaj.

Knjiga završava zaključnim poglavljem, ali zbog njegove sažetosti (tri stranice) nećemo se na njemu posebno zadržavati. Sumarno, da ponovimo, osnovna vrednost Cvejićeve knjige je to što doprinosi otvaranju novog istraživačkog područja na našim prostorima, nudeći početne uvide u teorijske pristupe, kao i u mogućnosti empirijskog istraživanja o ovoj oblasti. Naglašena sažetost u teorijskom delu knjige i eksplorativni karakter korišćenih terenskih istraživanja predstavljaju, pak, osnovna ograničenja knjige, koja će se, verovatno, prevladavati daljim radom na ovom području.

U nastavku referata će se ukratko prikazati tri teksta koja je Cvejić objavio u časopisima tokom poslednje tri godine (nakon poslednjeg izbora). Tekst „Očuvanje zaposlenosti putem radničkog samoupravljanja: slučaj oporavljenih preduzeća u Argentini” (objavljen u koautorstvu; *Sociologija*, br. 3, 2014) predstavlja istorijsku analizu nastanka i razvoja ‘preduzeća koja su oporavili radnici’ (ERT), kojoj je dodat i analitički osvrt na najznačajnije makro činioce njihovog oblikovanja. Ova preduzeća su nastala radničkim preuzimanjem preduzeća koja su bila u stečajnom postupku. Organizovana su na principima samoupravljanja i u pravnoj formi kooperativa (navodi se da u Argentini danas postoji više od 300 ERT, koja zapošljavaju preko 13.000 radnika). Autori ističu da se u analizi nastanka ERT može primeniti pristup zavisnosti od pređenog puta, jer su ukorenjena u dugoj tradiciji radničkog zadrugarstva u Argentini, a ujedno su i pod snažnim političkim uticajem sindikalnog pokreta. Ova dva činioca su, kako se u tekstu navodi, doprinela reprodukciji kulture solidarnosti i zajedništva. S druge strane, nastanak ovog specifičnog oblika radničkog zadrugarstva bio je podstaknut oštrom finansijskom krizom u zemlji. Naime, pokazuju autori, ova preduzeća nastaju u okolnostima produbljivanja ekonomske krize u Argentini krajem 1990-ih i početkom 2000-ih godina, koju obeležavaju drastičan pad nacionalnog dohotka, visoka stopa inflacije i masovna nezaposlenost stanovništva. Njihova pojava, međutim, bila je uslovljena i određenim specifičnim istorijski uspostavljenim obrascima, poput tradicionalnog državnog intervencionizma,

dugoročnog postojanja sindikalnih organizacija, duboke ukorenjenosti radničkih borbi, razvijenih oblika kooperativizma i sl.

Uz ispitivanje najznačajnijih ekonomskih i društvenih pretpostavki pojave ERT tokom poslednje dve decenije, u tekstu se, na osnovu rezultata istraživanja ERT koja su realizovana u poslednjih desetak godina i istorijske analize normativno-institucionalnog okvira, ukazuje i na način na koji su ti zakonski i institucionalni okviri usloveli oblike i domete razvijenosti ERT. Autori zaključuju da, iako malobrojna i sa malim efektom na tržištu rada, oporavljena preduzeća u Argentini predstavljaju značajan društveni fenomen, jer njihov broj raste, ima ih u različitim privrednim granama i rasprostranjena su širom Argentine. Osim toga, ova preduzeća ostvaruju uticaj na radnike i njihova udruženja, na kreatore javnih politika, akademsku zajednicu i širu javnost, tako što afirmišu ideje solidarnosti, jednakosti i socijalne pravde.

Iz predstavljenog sažetka vidljivo je da je tekst o oporavljenim preduzećima rađen u okvirima šireg Cvejićevog interesovanja za ekonomsku sociologiju, uz uspešno korišćenje istorijske, normativne i institucionalne, kao i uporedne analize. Neka bude napomenuto i da se tekst prvenstveno oslanja na lokalnu literaturu (na španskom jeziku), što predstavlja redak slučaj suočavanja naše sociologije sa dostignućima društvenih nauka u Latinskoj Americi.

U tekstu „Stratifikacijski obrazac državocentričnog kapitalizma u Srbiji“ (*Srpska politička misao*, posebno izdanje, 2015) Cvejić analizira vezu između naglašene ekonomske i društvene uloge države i stratifikacijskih obrazaca karakterističnih za srpsko društvo. U prvom delu teksta se ukratko prikazuju istorijski uslovi, karakteristični ne samo za Srbiju već i za ostale zemlje srednje i istočne Evrope, koji su doveli do toga da država postane središnji ekonomski akter, koji koristi političke resurse za zadovoljavanje ekonomskih i društvenih interesa političkih i ekonomskih elita. U drugom, dužem delu teksta analiziraju se promene u društvenoj stratifikaciji u Srbiji nakon 2000. godine. Autor nastoji da pokaže koje su glavne tendencije u konstituisanju osnovnih stratifikacijskih grupa, a prvenstveno da upozori na povećanje društvenih razlika između njih, polazeći od uočenog trenda rasta nejednakosti u materijalnoj sferi, ali i u pristupu različitim resursima potrebnim za reprodukciju društvenog položaja (pristup obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, pravnoj zaštiti itd.).

Da bi analizirao stratifikacijske promene, Cvejić najpre izlaže istorijsko-strukturalni okvir u kojem se generišu i reprodukuju determinante društvenog

raslojavanja tokom skorijih istorijskih preokreta (kao što su ulazak u postsocijalističku transformaciju i ubrzanje procesa demokratizacije i marketizacije nakon 2000. godine). U tekstu se navode promene u svojinskim odnosima, strukturi privrede, ulozi države, političkom organizovanju i vrednosnim orijentacijama stanovništva, a zatim se ukratko prikazuju glavni stratifikacijski ishodi tih promena. Ova analiza dopunjena je podacima iz anketnih istraživanja društvene stratifikacije, koje je Institut za sociološka istraživanja radio na velikim uzorcima 2003. i 2012. godine. Podaci ukazuju na pogoršanje položaja većine društvenih slojeva, ali i na tendenciju povećavanja razlika između vrha i većine ostalih grupacija na hijerarhijskoj društvenoj lestvici (a pogotovo onih nižih), kao i na homogenizaciju slojeva na dnu lestvice. Posebna pažnja u analizi je posvećena specifičnom položaju grupacija penzionera i nezaposlenih, kao društveno heterogenih slojeva koji u situaciji produžene krize dobijaju specifične stratifikacijske odlike. Cvejić zaključuje da se zbog tih svojih specifičnosti ova dva sloja ne mogu analitički spojiti s nekom drugom stratifikacijskom grupom, a da, s druge strane, oni ne čine ni jedinstven sloj, jer su im reprodukcijaska osnova i životne šanse različiti. Na osnovu toga autor predlaže da se penzioneri i nezaposleni u stratifikacijskoj analizi posmatraju odvojeno od stratifikacijskih grupa kojima su obuhvaćeni aktivni članovi društva.

Iz sažetka teksta vidljivo je da se Cvejić u njemu ponovo usmerio na teme u kojima je dao svoj najznačajniji dosadašnji doprinos u našoj sociologiji, u kojima povezuje veoma solidno utemeljenu teorijsku analizu stratifikacijskih odnosa (čemu je ranije posvetio niz radova, uključujući jednu monografiju) s dobrim poznavanjem statističkog metoda (koji predaje na nekoliko kurseva).

U tekstu „On inevitability of political clientelism in contemporary Serbia” („O neizbežnosti političkog klijentelizma u savremenoj Srbiji“; tekst je objavljen na engleskom jeziku; *Sociologija*, br. 2, 2016) Cvejić obrađuje problem nastanka i razvoja političkog klijentelizma. U prvom, teorijskom delu teksta, autor preuzima široku definiciju političkog klijentelizma kao selektivne distribucije koristi (novca, radnih mesta, informacija, raznih privilegija) pojedincima ili jasno definisanim grupama, u zamenu za političku podršku (Kičelt i Vilkinson; Hopkin). Posebno se bavi negativnim posledicama političkog klijentelizma, koji se pojavljuje kao okvir političke akcije koja temeljno utiče na uspostavljanje predvidivog institucionalnog okvira, neophodnog za ekonomski rast i društveni razvoj Srbije. Pošto ističe ključan metodološki značaj istorijske analize za tumačenje nastanka, rasprostranjenosti i

oblika ove pojave (u okviru pristupa zavisnosti od pređenog puta), u nastavku teksta autor nastoji da objasni koji su činioci doveli do toga da klijentelizam postane široko prisutan u Srbiji, a koji su uz to i sa-odredili njegove oblike. U trećem delu teksta autor koristi nalaze nedavnog istraživanja neformalnih odnosa između političkih i ekonomskih elita u Srbiji, zasnovanog na intervjuima tri tipa aktera: pripadnika političke elite, ekonomske elite i stručnjaka. Na osnovu analize dobijenih podataka Cvejić izvodi zaključak da klijentelizam povezan s neformalnošću predstavlja jedan od strukturnih principa društvenog razvoja Srbije, koji se trajno odvija u okolnostima koje karakterišu zakasnela modernizacija i slabe formalne institucije. Sistemske institucionalne promene, koje je donelo deblokiranje postsocijalističke transformacije u Srbiji tokom poslednjih petnaestak godina, promenile su karakter klijentelizma. Rast političkog i ekonomskog takmičenja povećava rivalitet između različitih grupacija i mreža, a to omogućava političkim patronima lakšu trgovinu i čini odnose unutar mreža manje asimetričnim.

Ovaj tekst svedoči o daljem širenju Cvejićevih interesa na područja političke i društveno-ekonomske institucionalne analize, koju kombinuje sa svojim ranijim stratifikacijskim analizama. Oslanjanje na vodeće autore u oblastima kojima se bavi, kao i na samostalno prikupljen istraživački materijal na kojem proverava teorijski postavljene hipoteze, čini čvrstu osnovu za njegova interpretativna nastojanja.

Kao što se iz analize podnetih dokumenata i naučnih radova može videti, Slobodan Cvejić zadovoljava sve kriterijume za unapređenje u zvanje redovnog profesora. Nakon poslednjeg izbora on je objavio jednu autorsku (uz jednu koautorsku) knjigu, tri samostalna teksta u časopisima međunarodnog značaja (verifikovanih posebnom odlukom), kao i četiri koautorska teksta, od kojih jedan u naučnom časopisu međunarodnog značaja (M 23), tri teksta u časopisima nacionalnog značaja, dva rada izložena na međunarodnim skupovima objavljena u celini, dva rada izložena na nacionalnom skupu objavljena u celini, a uredio je (samostalno ili koautorski) veći broj tematskih zbornika radova. Cvejić je aktuelni glavni urednik časopisa *Sociologija*, vodećeg (inter)disciplinarnog časopisa kod nas, a član je međunarodnog, kao i domaćeg stručnog udruženja (ISA, Srpsko sociološko društvo). Svojim radovima pokriva dosta široko naučno područje, oslanjajući se u njima na relevantnu i recentnu literaturu i nastojeći da teorijska izvođenja kada god je to moguće potkrepi empirijskim materijalom prikupljenim često u istraživanjima u kojima je i sam učestvovao, ili ih je organizovao. Po pravilu, njegovi radovi pokrivaju

oblasti iz kojih drži univerzitetsku nastavu, što sigurno doprinosi povoljnim ocenama koje o njemu kao nastavniku daju studenti. Najzad, Cvejić je izuzetno angažovan u vannastavnim aktivnostima, na Odeljenju za sociologiju, Filozofskom fakultetu, Univerzitetu, kao i u široj zajednici.

S obzirom na činjenicu da zadovoljava sve uslove, Komisija predlaže Izbornom veću Filozofskog fakulteta u Beogradu da Slobodana Cvejića izabere u zvanje REDOVNOG PROFESORA za užu naučnu oblast SOCIOLOGIJA, na Odeljenju za sociologiju, sa punim radnim vremenom, na neodređeno vreme.

Beograd, 20.10.2016.

dr Mladen Lazić, redovni profesor

dr Vladimir Vuletić, redovni profesor

profesor

dr Slobodan Miladinović, redovni

С А Ж Е Т А К **РЕФЕРАТА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА** **ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ**

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: Филозофски факултет
Ужа научна, односно уметничка област: Социологија
Број кандидата који се бирају: 1
Број пријављених кандидата: 1
Имена пријављених кандидата: Цвејић Слободан

II - О КАНДИДАТИМА

Под 1.

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Слободан П. Цвејић
- Датум и место рођења: 19.1.1965, Шабац
- Установа где је запослен: Филозофски факултет, Београд
- Звање/радно место: Ванредни професор
- Научна, односно уметничка област: Социологија

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: Филозофски факултет
- Место и година завршетка: Београд, 1990

Магистеријум:

- Назив установе: Филозофски факултет
- Место и година завршетка: Београд, 1996
- Ужа научна, односно уметничка област: Социологија

Докторат:

- Назив установе: Филозофски факултет
- Место и година одбране: Београд, 2005
- Наслов дисертације: Друштвена покретљивост у Србији у процесу пост-социјалистичке трансформације
- Ужа научна, односно уметничка област: Социологија

Досадашњи избори у наставна и научна звања: асистент-приправник, 1992-1996; асистент 1996-2005; доцент 2006-2010; ванредни професор 2011-2016

3) Објављени радови

Име и презиме: Слободан Цвејић	Звање у које се бира: редовни професор		Ужа научна, односно уметничка област за коју се бира: социологија	
Научне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у водећем научном часопису међународног значаја објављен у целини			1 (M21) European Sociological Review	
Рад у научном часопису међународног значаја објављен у целини	9 (M24)	3 (M24)	6 (5 M24 + 1 M23) International Journal of Sociology	4 (3 M24 + 1 M23) Environmental Monitoring and Assessment
Рад у научном часопису националног значаја објављен у целини			3 (M53)	
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен у целини	1	2	1	
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен у целини		2	1	
Рад у зборнику радова са међународног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини	3		1	
Рад у зборнику радова са националног научног скупа објављен само у изводу (апстракт), а не и у целини				
Научна монографија, или поглавље у монографији са више аутора	16	6	9	3
Стручне публикације	Број публикација у којима је једини или први аутор		Број публикација у којима је аутор, а није једини или први	
	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора	пре последњег избора/реизбора	после последњег избора/реизбора
Рад у стручном часопису или другој периодичној публикацији стручног или општег карактера	2		1	
Уџбеник, практикум, збирка задатака, или поглавље у публикацији те врсте са више аутора	1			
Остале стручне публикације (пројекти, софтвер, друго)				

Напомене:

1. Навести у ком часопису са SCI, SSCI или AHCI листе су радови објављени;
2. Квантитативно исказати научне резултате за стицање звања наставника у пољу друштвено-хуманистичких наука, према табелама 1. и 2. које су саставни део Критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду.

4) - Оцена о резултатима научног, односно уметничког и истраживачког рада

Слободан Цвејић у својим радовима покрива доста широко подручје у друштвеним наукама (посебно у областима опште социологије и економске социологије). У књигама и бројним текстовима објављеним у часописима и зборницима ослања се на широку релевантну и рецентну литературу, чији је поуздан тумач. Цвејић настоји и да теоријска извођења, када год је то могуће, поткрепи емпиријским материјалом, прикупљеним често у истраживањима у којима је и сам учествовао, или их је организовао. Нарочит допринос дао је изучавајући стратификацијске промене у српском друштву, пишући уџбеник из економске социологије, као и отварајући код нас ново истраживачко подручје социјалне економије.

5) - Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

Цвејић је био ментор десетак дипломских и завршних радова, три мастер рада и две докторске тезе, као и члан већег броја комисија за одбрану дипломских, завршних, магистарских, мастер и докторских радова. Као руководиоца бројних емпиријских истраживања, у научни рад укључивао је, и обучавао, више десетина младих истраживача.

6) - Оцена о резултатима педагошког рада

Цвејић је врло успешан предавач на основним и мастер студијама на Одељењу за социологију на Филозофском факултету, као и на међународним мастер студијама Менаџмент у култури на Универзитету уметности (настава на енглеском). Примењује савремене облике наставе и успешно активира студенте у облицима интерактивне наставе. Користи најсавременију литературу и стално је иновира. Увек је позитивно оцењиван од стране студената.

7) - Оцена о ангажовању у развоју наставе и других делатности високошколске установе

Цвејић је изразито активан у подизању нивоа и осавремењивању наставе на одељењу за социологију, Филозофском факултету, па и Универзитету. Током реформе курикулума на студијама социологије увео је низ нових изборних курсева. Био је руководиоца радне групе за увођење евалуације на Филозофском факултету, као и члан радне групе за стандардизацију студентске евалуације на Београдском универзитету. Такође, био је координатор радне групе која је припремила прву акредитацију Филозофског факултета, као и члан Комисије за евалуацију Универзитета у Београду. Био је и члан Већа за реформу система образовања Министарства просвете и спорта Републике Србије, а тренутно је члан Одбора за просвету, у оквиру Комисије за сарадњу са УНЕСКО Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Напомена: На исти начин приказати кандидата под 2. и сваког следећег пријављеног кандидата.

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Слободан Цвејић у потпуности задовољава све услове за избор у звање редовног професора. Објавио је, после последњег избора, монографију (уз још једну, коауторску књигу), као и одговарајући број радова у научним часописима, укључујући и радове са научних скупова на којима је учествовао. Такође, члан је стручних удружења, био је члан редакција стручних часописа, а сада је главни уредник водећег социолошког часописа у земљи. Ради успешно у настави и активан је у обезбеђивању научног подмлатка, поготово уводећи младе сараднике у истраживачке пројекте. Изузетно је ангажован у факултетским и универзитетским активностима којима се подиже општи квалитет наставе.

Због свих наведених разлога, Комисија закључује и предлаже Изборном већу Филозофског факултета у Београду да Слободана Цвејића изабере у звање РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА за ужу научну област СОЦИОЛОГИЈА, на Одељењу за социологију, са пуним радним временом, на неодређено време.

Место и датум: Београд, 20.10.2016.

ПОТПИСИ
ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

6. МИНИМАЛНИ КРИТЕРИЈУМИ У ОБЛАСТИ НАУЧНО- ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА У ПОЉУ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

1.	научна монографија/књига односно уџбеник или критичка монографска публикација	Cvejić, S. 2016. <i>Socijalna ekonomija. Pojam i praksa u Srbiji</i> . Beograd: Čigoja, str. 1-197 Cvejić, S, Babović, M. i Pudar, G. 2011. <i>Human Development Study – Serbia 2010</i> . Beograd: UNDP, ISBN 978-86-7728-160-1, COBISS.SR-ID 187378956, pp. 1-159.
2.	најмање два рада објављена после избора у звање ванредног професора у научним часописима са SCI, AHCI, ERIH или листе престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује Универзитет на предлог факултета,	
	или	
	најмање три рада објављена у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком.	Cvejić, S, Petrović, I. 2014. Očuvanje zaposlenosti kroz radničko samoupravljanje: slučaj oporavljenih preduzeća u Argentini, <i>Sociologija</i> , Vol LVI, No 3. str. 239-264. Vuković, D, Cvejić, S. 2014. Legal Culture in Contemporary Serbia: Structural Analysis of the Attitudes towards the Rule of Law, <i>Annals of the Faculty of Law in Belgrade</i> , Vol LXII, No 3, pp.52-73. Cvejić, S. 2016. On Inevitability of Political Clientelism in Contemporary Serbia, <i>Sociologija</i> , Vol LVIII, No 2, pp. 239-252. 44.946 slovnih znakova.
	или	
	један рад у часопису са SCI листе, односно у часопису са SSCI, AHCI, ERIH или листе престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује Универзитет на предлог факултета и два рада објављена у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком.	Smederevac-Lalić M , Pešić R , Cvejić S , Simonović P . 2012. Socio-Economic Features of Commercial Fishery in the Bordering Upper Danube River Area of Serbia, <i>Environmental Monitoring and Assessment</i> , (DOI) 10.1007/s10661-011-2140-5, pp. 2633-2646. 46.280 slovnih znakova.
3.	најмање два рада објављена након избора у звање ванредног професора у водећем часопису националног значаја у одређеној научној области	Bogdanov, N. i S. Cvejić, 2011. Poverty And Social Exclusion in Rural Serbia – position of family farms, <i>Ekonomika poljoprivrede</i> , Vol LVIII, specijalni broj 2 (str. 3-15). 30.385 slovnih znakova. Cvejić, S. 2015. Stratifikacijski obrazac državocentričnog kapitalizma u Srbiji, <i>Srpska politička misao</i> , posebno izdanje 2015, str 85-102.
4.	најмање два рада са међународног научног скупа објављена у целини	Cvejić, S. 2013. Public Policies as a Framework for Development of Social Entrepreneurship in Serbia, u Cvejić, S. (ed.) <i>Cooperatives and Social Enterprises in Europe and in Transitional Contexts</i> , Beograd: ISI FF, ISBN 978-86-913927-8-9, COBISS.SR-ID 200264972, pp. 48-61. Cvejić, S. 2015. Social Impact of Social Enterprises in Serbia, u <i>Državnost, demokratizacija i kultura mira: zbornik radova</i> . Niš: Filozofski fakultet. ISBN 978-86-7379-391-7, str. 277-296.

5.	најмање два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини	
	или	
	један рад са научног скупа националног значаја објављена у целини и уређивање тематског зборника радова односно часописа	<p>Cvejić, S. 2012. Novi trendovi u klasno-slojnoj pokretljivosti u Srbiji, u Marinković, D, Šljukić, S. ur, <i>Promene u društvenoj strukturi i pokretljivosti</i>, Novi Sad: Filozofski fakultet. ISBN 978-86-6065-136-7, COBISS.SR-ID 275790343, str. 143-157.</p> <p>Cvejić, S, ed. 2013. <i>Cooperatives and Social Enterprises in Europe and in Transitional Contexts</i>, Beograd: ISI FF, ISBN 978-86-913927-8-9, COBISS.SR-ID 200264972</p>
6.	уређивање тематских зборника радова/часописа	<p>Lazić, M i Cvejić, S, ur. 2013. <i>Promene osnovnih struktura društva Srbije u periodu ubrzane transformacije</i>, Beograd: Čigoja i ISI FF. ISBN 978-86-531-0020-9, COBISS.SR-ID 203097100</p> <p><i>Sociologija</i> – urednik, 2016 -</p>
7.	чланство у уређивачким одборима домаћих и међународних часописа, скупова и струковних удружења, или предавање по позиву на универзитетима у иностранству	<p>Члан организационог одбора међународног скупа <i>Cooperatives and Social Enterprises in Europe and in Transitional Contexts</i>, Beograd, 22-23.06.2012.</p> <p>Члан научног одбора међународне конференције <i>Informality in Central and South-East Europe</i>, Beograd, 30-31.10.2015.</p>

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Приговор на Извештај комисије са предлогом за избор проф. др Слободана Цвејића у звање редовног професора

Подносим приговор на Извештај комисије са предлогом за избор проф. др Слободана Цвејића у звање редовног професора

У складу са Правилима о ближим условима за избор наставника и сарадника Филозофског факултета у Београду (став 5, чл. 3) нужен услов за избор у звање редовног професора јесте самостална ауторска књига („За избор у звање редовног професора неопходна је самостална монографија“).

Тврдим и доказујем следеће:

1. Књига којом кандидат конкурише садржи у себи плагирање
2. Кандидат је покушао да прикрије плагијат у два наврата
3. Књига којом кандидат конкурише садржи у себи коауторске текстове, за које није јасно који је кандидатов удео у њиховом писању, а за неке је, према Извештају комисије, јасно да кандидат ни на који начин није учествовао у њиховом писању
4. Књига није научна по свом карактеру, у више од три четвртине свога садржаја (од 197 страница око 150 немају карактер научног рада)
5. Дан пре објаве Извештаја са предлогом за избор у звање мени је члан Комисије за припрему овог извештаја јавно претио „раскринкавањем“ моје сексуалне оријентације. Ово упућује на притисак и уцену.

Ad 1. На страницама 83-91 кандидатове књиге Социјална економија дословно је плагиран, све уз копирање штампарских грешака, садржај књиге *Komparativna analiza uloge civilnog društva u pružanju usluga socijalne zaštite na Balkanu*, са стр. 84-87 и 91-94.

Кандидат се у плагираној књизи нигде и ни на који начин не помиње. Ни као аутор, ни као коаутор. Плагирана књига се на сајту Правног факултета у Београду води као примењено истраживање доцента др Данила Вуковића. Др Вуковић јасно означава истраживања у којима је био коаутор, а не једини аутор. Ово не означава на тај начин.

Кандидат у књизи *Социјална економија* не наводи плагирану књигу ни у основном тексту, ни у фуснотама, нити у списку коришћене литературе.

Означене делове плагиране књиге и кандидатове књиге која садржи плагијат послао сам свим члановима Изборног већа путем електронске поште 29. јуна 2016. Прилажем их овом приговору.

Ad 2. Пошто сам упозорио кандидата на плагијат, он је у књизи *Социјална економија*, на страницу на којој је штампан садржај, прилепио листић насловљен *Errata corrige*, у којем је, поред осталог написао:

„deo teksta koji je ovde prikazan na stranama 81-87 i 90-91, objavljen je i u drugoj publikaciji čiji sam koautor: SeCons, 2013. *Komparativna analiza uloge civilnog društva u pružanju usluga socijalne zaštite na Balkanu*, Beograd: SeCons, str. 81-87 i 91-94.“

Ухваћен у плагијату, кандидат је затражио да му се верује на реч. Међутим, у два претходна наврата (у циркуларном писму члановима Одељења за социологију 17. јуна 2016. и на седници Одељења за социологију 23. јуна 2016) кандидат је изричито утврдио да у књизи Социјална економија ни на који начин није користио плагирану књигу *Komparativna analiza uloge civilnog društva u pružanju usluga socijalne zaštite na Balkanu* („Ovu knjigu nisam ni koristio prilikom pisanja svoje monografije“). Кандидат је два пута обмануо чланове Одељења за социологију. Његова тврдња из *Errata corrige* не само што ничим није доказана, него ју је он сам два пута пре тога демантовао. Доказано је не само кандидатово плагирање, него и обмањивање у циљу прикривања плагирања.

Ад 3) Прелазим на делове кандидатове књиге у којима плагијат није дослован, него прикривен, па, потом, делимично признат на папирићу налепљеном на књигу под називом *Errata corrige*. Кандидатова наводно ауторска књига *Социјална економија* (која би, да је ауторска, била његова трећа, а не пета ауторска књига као што се тврди у Извештају комисије: „Свејић је objavio 5 naučnih monografija“) обухвата 197 страница. Подељена је на четири поглавља.

Прво поглавље (стр. 9-45) неспорно је кандидатов ауторски рад.

Већи део књиге је коауторски. У *Errata corrige* kandidat sam piše:

„Fusnote na stranama 47 i 75 ne objašnjavaju u potpunosti način na koji sam koristio svoj istraživački materijal. U tom smislu, fusnota na strani 47 se dopunjava i sada glasi: Ovo poglavlje predstavlja prerađen i dopunjen autorov deo izveštaja urađen 2011. godine za Evropski pokret u Srbiji u okviru projekta „Razvoj socijalnog preduzetništva u Srbiji“. Deo ovog izveštaja, koji je ovde objavljen na stranama 47-54 u nešto drugačijem obliku, objavljen je i u publikaciji Cvejić, S. i dr. 2011. *Preporuke za podršku razvoja kapaciteta socijalnih preduzeća u Srbiji*, Beograd: Evropski pokret u Srbiji, str. 9-15 i 18-19, a 4 primera dobre prakse, koja su ovde prikazana na stranama 65-71, objavljena su i u drugoj publikaciji čiji sam koautor: Vukmirović, D i dr. 2014. *Ekonomski uticaj socijalnih preduzeća u Republici Srbiji*, Beograd: Republički zavod za statistiku, str. 54-62. Fusnota na strani 75 se dopunjava i sada glasi: Ovo poglavlje predstavlja izmenjenu verziju izveštaja o kompetitivnosti NVO u pružanju socijalnih usluga, koji su O. Vuković, D. Vuković i S. Cvejić uradili za Balkanski centar za lokalne inicijative 2013. godine. Kraća verzija ovog izveštaja objavljena je u formi *policy* izveštaja: Vuković, O, Vuković, D. i Svejić, S, 2013. *Uporedno istraživanje lokalnih pružalaca usluga socijalne zaštite u Srbiji: konkurentnost i inovativnost civilnog sektora*, Beograd: Trag fondacija...”

Другим речима, кандидат је преузео делове различитих коауторских истраживања, унео у њих минималне измене и, не прецизирајући шта од ових садржаја представља његов ауторски учинак, представио резултате групног рада као свој ауторски рад. Посебно је значајно треће (од укупно четири) поглавља књиге које запрема више десетина страница.

Тврдња из Извештаја комисије да “9/10 knjige čine autorov originalni rad i prerada ranije objavljivanoг materijala” (стр. 4 Извештаја) стоји само ако се под прерадом подразумевају ситне интервенције и цепкање преузетог материјала из коауторских публикација, у којима ни на који начин није одређен удео кандидата у њиховом сачињавању и писању.

У Извештају комисије налазе се подаци које нити кандидат нити кандидатова књига не пружају, и који додатно окривљују кандидата. Наиме, у Извештају стоји да „tekst „Nevladine organizacije u sektoru usluga socijalne zaštite u Srbiji“ такође једним делом укључује раније објављене ауторске и коауторске истраживачке извештаје и публикације (...) Upitnik je bio razvijen na osnovu seta indikatora kompetitivnosti i inovativnosti i omogućio je poređenje uspešnosti u davanju usluga nevladinih organizacija i institucija javnog sektora socijalne zaštite. U prvom delu teksta se, na temelju istraživanja Centra za liberalno demokratske studije, prikazuju podaci o stepenu razvoja, strukturi i izvorima finansiranja lokalnih usluga socijalne zaštite.“ Овде се, као носилац кандидатовог истраживања, јавља невладина организација Центар за либерално-демократске студије. Комисија за израду извештаја овде тешко окривљује не само кандидата, него и организацију чији је он директор истраживања, Секонс, за плагирање плана истраживања и резултата истраживања које су развили и до којих су дошли истраживачи друге истраживачке организације, Центра за либерално-демократске студије. Самоокривљавање и окривљавање целе организације Секонс за плагирање нехотице врши и сам кандидат, када као изворе табела које је дословно плагирао из књиге *Komparativna analiza uloge civilnog društva u pružanju usluga socijalne zaštite na Balkanu* наводи СИПРУ и УНИЦЕФ. Наиме, СИПРУ и УНИЦЕФ нису извори табела, него финансијери истраживања Центра за либерално-демократске студије. Ове налазе је прво плагирао фирма Секонс у књизи *Komparativna analiza umd*, а потом, дословним плагирањем плагијата, кандидат у „својој“ књизи *Социјална економија*. Подсећам да је кандидат у допису члановима Одељења за социологију изричито утврдио: „Ovu knjigu [*Komparativna analiza uloge civilnog društva u pružanju usluga socijalne zaštite na Balkanu* – прим. В.И.) nisam ni koristio prilikom pisanja svoje monografije“. Исту тврдњу поновио је на седници Одељења за социологију 23.06.2016.

На комисији је да објасни противречност између понављаног кандидатовог исказа, садржаја *Errata corrige*, и тврдњи из Извештаја комисије.

Комисија закључује да „kao što se iz analize podnetih dokumenata i naučnih radova može videti, Slobodan Cvejić zadovoljava sve kriterijume za unapređenje u zvanje redovnog profesora. Nakon poslednjeg izbora on je objavio jednu autorsku (uz jednu koautorsku) knjigu“. Уверен сам да је доказано да ни ово није тачно.

Ад 4. Кандидатова књига највећим својим делом нема научни, већ стручни карактер. Садржај на страницама 9-45 неспорно је научни садржај. Садржај на стр. 47-191 своди се на излагање табела из различитих (углавном коауторских) истраживања и на вербалну интерпретацију у табелама садржаних фреквенција. Нема експланација. Нема теорије, па самим тим ни њене примене. Три четвртине књиге готово да не садрже било какав научни апарат, нити литературу. Оне највећим делом садрже пачворк

коауторских извештаја невладиних организација, и то извештаја који су лоши и у свом жанру, и који немају баш никакве везе са науком.

Ад 5. Радо бих изоставио овај део приговора, *ob turpem causam*. Међутим, професионални разлози налажу да у приговор укључим и следећи садржај.

20. октобра 2016, неколико сати пре објављивања Извештаја комисије, члан Комисије проф. др Владимир Вулетић упутио је мејл члановима Одељења за социологију, у којем пише следеће:

„kao sto je jasno iz prilozenog dopisa, predlog za moj izbor je uputio Centar za primenjena drustvena istrazivanja a ne doc Vukelic. [Доц. др Јелисавета Вукелић је председница Центра за примењена друштвена истраживања која је потписала предлог Савету РЕМ за избор проф. др Вулетића у управни одбор Радиотелевизије Србије – прим. В.И.] Dakle osoba koja se predstavlja kao doktor socioloskih nauka imeom Lenjina ponovo LAZE kao sto je LAGAO i u slucaju navodnog plagiranja, gde je tvrdio da je Cvejic plagirao sadzaj iz knjige dr Vukovica.

Govno od coveka, koje se samo iz razloga uskracenosti za bludne seksualne usluge ne preza od javnog klevetanja kolega poseze za niskim i providnim optuzbama kolega, ne zasluzuje drugo nego da bude odstranjen sa Filozofskog fakulteta.

Ukoliko i kolega Radonjic, potvrdi da je od njega, kao i od kolege Cvejica i mene, redovni prof. Ilic trazio navedene seksualne usluge da ne bi bio doveden u pitanje njegov [Цвејићев – прим. В.И.] izbor u vise zvanje, mislim da je to dovoljan razlog da se na narednoj sednici zatrazi da prof Ilic odstupi sa mesta koje trenutno zauzima na Odeljenju i Fakultetu.

Naravno, cak i u slucaju da to potvrdi, kolegu Radonjica i njegovog mentora to ne abolira od laznog predstavljanja u zvanju sociologa.

vise nego srdacan pozdrav

Vladimir”

На коју конкретну врсту сексуалних услуга проф. др Владимир Вулетић мисли указао је у мејлу којег је послао истог дана, такође свим члановима Одељења за социологију:

„Naravno, ne zelim Odeljenje da opterecujem zahtevom da dopuni dnevni red predlogom da Eticka komisija fakulteta ispita slucaj seksualnog uznemiravanja mene od strane prof. Ilica uz obrazlozenje da me je doticni u vise navrata seksualno uznemiravo trazeci da mu dozvolim da mi citiram njegove reci "popusi" onu stvar. To cu, naravno, uraditi sam“.

Овде је, посматрано из перспективе процеса унапређења проф. др Слободана Цвејића у највише звање, важно следеће:

а) Тврди се да је подносилац приговора од члана Комисије за писање извештаја тражио сексуалне услуге „да не би био доведен у питање његов избор у више звање“

б) Тврди се да је подносилац приговора од кандидата тражио сексуалне услуге „да не би био доведен у питање његов избор у више звање“

Нисам ни на који начин одговарао ни на овај ни на друге мејлове проф. др Вулетића, члана Комисије за изразу за извештаја.

Потом сам од њега добио поруку путем мобилног телефона, са следећим садржајем: „A sada prenesi javno i sadrzaj ovog sms, a onda cu da te raskrinkam sto si trazio da mi pusis kurac svaki put kad ti Sneza nije bilatu a zvao si me kao da razmatramo teorijske probleme sociologije... picko i givno od coveka“

Нисам одговорио ни на ову поруку, али сам је, ради своје заштите, проследио члановима Одељења за социологију преко електронске поште, без коментара.

Мејл и поруку члана Комисије за изразу извештаја доживљавам, поред осталог, и као притисак; претњу „раскринкавањем“ моје стварне или наводне сексуалне оријентације доживљавам као уцену. Ово, према мом расуђивању, доводи у сумњу непристрасност бар једног члана Комисије, а застрашује друге потенцијалне подносиоце приговора.

Члан Комисије проф. др Владимир Вулетић није предочио никакве доказе за своје тврдње. Декану Филозофског факултета поднета је дисциплинска пријава против проф. др Владимира Вулетића 21.10.2016. Такође су тог дана отказани часови из Методологије социолошких истраживања, зато што је декан проценио да је због претњи угрожена безбедност проф. Илића

Да закључим: уверен сам да сам доказао да је кандидат плагирао, прикривао плагијат, представљао као своје коауторске текстове, укључујући и истраживања са којима он и други коаутори нису имали везе; да „његова“ књига Социјална економија, не само што садржи плагијат и што није ауторска, него у више од три четвртине свога садржаја није ни научна; да је члан Комисије за изразу извештаја са предлогом за избор у звање јавно претио „раскринкавањем“ моје сексуалне оријентације.

Предлажем Изборном већу да одбије реферат Комисије.

Владимир Илић

1. новембра 2016.

Прилози:

Означени делови плагиране књиге (неке такође преузете табеле због прегледности нису означене)

Означени делови кандидатове књиге који садрже плагијат (неке такође преузете табеле због прегледности нису означене)

6 SRBIJA

Srbije i UNICEF-a pokazuje da se usluge socijalne zaštite se pružaju u 138 od 145 lokalnih samouprava koliko je ušlo u uzorak. Od 7 lokalnih samouprava u kojima se u 2012. godini ne pružaju usluge, u 5 se nikad nije pružala ni jedna od usluga socijalne zaštite za koje su nadležne jedinice lokalne samouprave. Tu su sledeće opštine: Bogatić, Lajkovac, Ljig, Lučani i Mionica.⁹⁷

Ovo istraživanje registrovalo je ukupno 432 lokalne usluge, od kojih se 306 sprovodi u državnom sektoru, a 126 u nedržavnom. Izveštaj *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave* ne pravi razliku između profitnih i neprofitnih pružalaca usluga, već govori o nedržavnim pružaocima. Imajući u vidu ranije podatke o tome da se profitni sektor usmerava na usluge smeštaja za stare, mi ćemo pretpostaviti da je ovde zapravo reč o dominantno NVO kao pružaocima usluga.⁹⁸

TABELA 6.1. PREGLED LOKALNIH USLUGA U SRBIJI U 2012. GODINI

Usluga	Broj lokalnih samouprava	Udeo u ukupnom broju lokalnih samouprava (u%)
Pomoć u kući za stare	122	84%
Dnevni boravak za decu i mlade sa teškoćama u razvoju	71	49%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	37	26%
Klub	28	19%
Pomoć u kući za odrasle osobe sa invaliditetom	20	14%
Savetovališta	21	14%
Prihvatilište (opšteg tipa)	18	12%
Personalna asistencija za odrasle	16	11%
Stanovanje uz podršku za mlade	15	10%
Prihvatilište za žrtve nasilja (sigurna kuća)	15	10%

97 SIPRU i UNICEF, *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave*, Beograd, 2013. godina, str. 8

98 Privatni profitni pružaoci usluga uglavnom se bave starima. U Srbiji je dozvolu za rad ima 204 privatna doma za stare ukupnog smeštajnog kapaciteta od preko 6000 korisnika (podaci Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, www.minrzs.gov.rs). Uprkos relativno razvijenom privatnom sektoru, novinski izveštaji ukazuju na visoku tražnju i nedostatak kapaciteta.

Dnevni boravak za stare	12	8%
Predah smeštaj	11	8%
Dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom	10	7%
Prihvatilište za decu	9	6%
Svratište	4	3%
Stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom	5	3%

Izvor: SIPRU i UNICEF, *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave*, Beograd, 2013. godina, str. 9 i dalje

Pomoć u kući za stare je najrasprostranjenija usluga. Za njom slede dnevni boravci za decu i mlade sa teškoćama u razvoju. Svaka opština ima i program jednokratne materijalne pomoći. Razvijenije opštine imaju i razvijene usluge socijalne zaštite.

Pomoć u kući za stare je već godinama najrasprostranjenija usluga⁹⁹. Ova usluga sprovodi se u 84% opština u Srbiji bez Kosova i Metohije. Posle jednokratnih materijalnih davanja, to je najrasprostranjenija intervencija u oblasti socijalne zaštite koja se

finansira iz opštinskih budžeta. Za njom slede dnevni boravci za decu i mlade sa teškoćama u razvoju, koji postoje u gotovo svakoj drugoj opštini. Sve ostale usluge se javljaju u malom broju opština: pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju u svakoj četvrtoj, klubovi u svakoj petoj, a sve ostale još ređe. Ranija istraživanja pokazuju slične tendencije. Prema podacima iz 2010. godine, trećine svih usluga koje pružaju NVO namenjen je osobama sa invaliditetom i osobama sa smetnjama u razvoju. Ove usluge najviše pružaju "društava za samopomoć". Dve trećine svih usluga koje pružaju NVO nalaze se u najrazvijenijim i prosečno razvijenim opštinama, a samo jedne trećina u nerazvijenim i izrazito nerazvijenim opštinama¹⁰⁰. Ovi podaci govore o drugoj strani lokalnog sistema usluga socijalnog rada. Ma kako impresivne bile brojke o ukupnom broju usluga i njihovom razvoju u poslednjih nekoliko godina, mnoge lokalne usluge socijalne zaštite i dalje nisu dovoljno razvijene u velikom delu opština.

99 Danilo Vuković, "Institutional Capacities, Social and Human Capital and The Application of Law: Reforms of the Local Social Welfare Services in Serbia", tekst pripremljen za konferenciju Svetske banke Conference on Poverty and Social Inclusion in the Western Balkans, Brisel 14-15.12.2010. godine.

100 Danilo Vuković, "Social Exclusion in Serbia" in Žarko Papić et al. Who, How, Why? Regional Cooperation of NGOs in Reducing Social Exclusion and Poverty, Sarajevo: IBHI, 2011

Finansiranje usluga

Ukupni rashodi za ove usluge iznose oko 2.475 milijarde dinara ili oko 21.5 miliona EUR. Najveći deo ove sume (milijarda dinara) odlazi na usluge pomoći u kući za stare. Učešće lokalnih samouprava u finansiranju usluga nije malo i konstantno raste u poslednjih nekoliko godina, ali varira od tipa usluge i specifičnih okolnosti u samoj lokalnoj samoupravi.

TABELA 6.2. UDEO LOKALNIH SAMOUPRAVA U FINANSIRANJU LOKALNIH USLUGA U SRBIJI

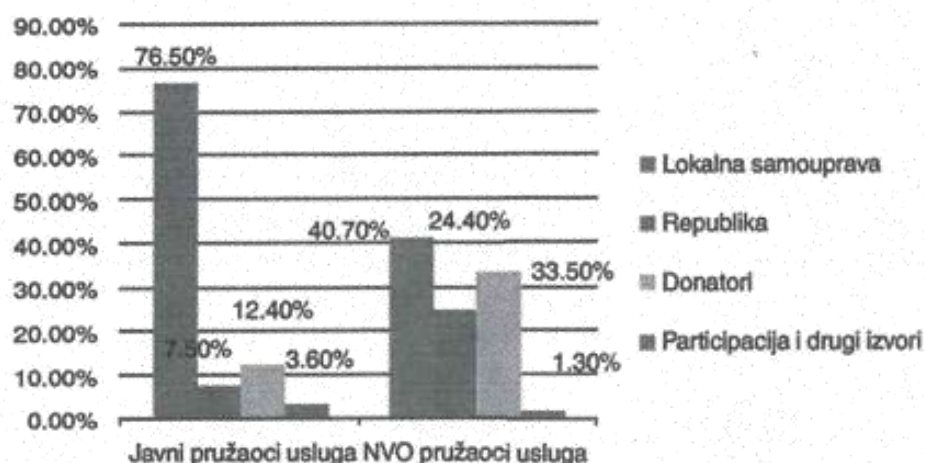
Usluga	Udeo budžeta lokalne samouprave i participacije u u ukupnim rashodima usluga (u%)
Pomoć u kući za stare	25%
Pomoć u kući za odrasle osobe sa invaliditetom	45%
Pomoć u kući za decu	30%
Dnevni boravak za decu i mlade sa teškoćama u razvoju	46%
Dnevni boravak za stare	34%
Dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom	30%
Svratište	75%
Personalna asistencija za odrasle	69%
Stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom	50%
Stanovanje uz podršku za mlade	0%
Savetovališta	5%
Prihvatište (opšteg tipa)	5%
Prihvatište za decu	0%
Prihvatište za žrtve nasilja (sigurna kuća)	10%
Predah	42%

Izvor: SIPRU i UNICEF, *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave*, Beograd, 2013. godina

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike finansira različite projekte kojima se pružaju usluge socijalnog rada (bilo iz budžetskih ili sredstava EU). Tokom 2013. godine podršku za pružanje usluga socijalnog rada dobile su 42 lokalne samouprave iz kategorije nedovoljno razvijenih (siromašnih), 14 NVO koji se bave pružanjem usluga za osobe sa invaliditetom, te 33 organizacije osoba sa invaliditetom.

Donacije kao izvor finansiranja usluga mnogo su značajnije za NVO sektor: 33.5% nasuprot 12.4% u ukupnoj sumi koja se izdvaja za finansiranje ovih usluga. Još veća razlika vidi se kod lokalne samouprave koja finansira 77% svih troškova javnih pružalaca usluga, nasuprot 41% kod nevladinih. S druge strane, Republika tri puta više finansira NVO. Najveću ulogu u ovoj raspodeli najverovatnije imaju veliki državni fondovi za razvoj usluga, kakav je Fond za razvoj usluga organizacija osoba sa invaliditetom koji radi u okvirima Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne zaštite.

GRAFIKON 6.1. POREĐENJE IZVORA FINANSIRANJA

Izvor: SIPRU i UNICEF, *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave*, Beograd, 2013. godina

Privatni (profitni) pružaoci usluga uglavnom se bave starima. U Srbiji dozvolu za rad ima 204 privatna doma za stare ukupnog smeštajnog kapaciteta od preko 6000 korisnika¹⁰¹. Uprkos relativno razvijenom privatnom sektoru, novinski izveštaji ukazuju na visoku tražnju i nedostatak kapaciteta.

6.3 Udruženja građana u socijalnoj zaštiti

Struktura nevladinog sektora

Prema podacima iz 2011. godine, u Srbiji je registrovano 18.119 udruženja građana koja zapošljavaju 5.376 radnika, što je pad u odnosu na 2008. godinu kada su zapošljavale 6.113 radnika. Ukupni prihodi ovih udruženja iznose oko 265 miliona evra¹⁰². U ovu grupu spadaju sva udruženja građana, uključujući i profitabilna poslovna udruženja i organizacije čiji je primarni cilj da se bore za interese svojih članova. Podaci iz Agencije za privredne registre predstavljaju jedini potpuno obuhvatan podatak kojim raspolažemo, a svi drugi izvori podataka zasnivaju se na istraživanjima koja su rađena na uzorcima nevladinih organizacija. Ta istraživanja daju relativno ujednačene rezultate i pokazuju da samo 1.5% NVO imaju više od 10 zaposlenih. Relativno mali broj neprofitnih organizacija uopšte ima zaposlene – oko 17% - što je posledica činjenice da se neprofitne organizacije većinski oslanjaju na volonterski rad ili na rad spoljnih saradnika angažovanih po osnovu ugovora izvan radnog odnosa. Prema podacima ovog istraživanja, prosečna NVO je u 2008. godini zapošljavala manje od jednog zaposlenog, a prosečna plata u sektoru bila je oko 300 evra, dok je prosečna neto plata u Srbiji te godine iznosila oko 390 evra¹⁰³.

U strukturi NVO dominiraju male organizacije, sa godišnjim budžetima do 20.000 EUR (56%), jedna trećina ima budžete između 20.000 i 100.000 EUR, a samo 12% veće od 100.000 EUR¹⁰⁴. Ipak, u odnosu na 2006. godinu, prosečan budžet je NVO u 2010. godini skoro je duplo veći. U periodu između 2005. i 2009. godine došlo do ukupnjavanja NVO sektora, što se pre svega ogleda u padu udela malih organizacija i rastu udela velikih¹⁰⁵. Najveće budžete imaju organizacije koje se bave razvojem civilnog društva (362.202 evra), zatim ljudskim pravima (74.069 evra), humanitarnim i socijalnim radom (67.358 evra), a na kraju su one NVO koje se bave mladima, ekonomijom i stručna udruženja sa prosečnim budžetima od 40.321 evra¹⁰⁶.

NVO sektor dominantno čine male organizacije koje se oslanjaju na rad volontera.

101 Podaci Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, www.minrzs.gov.rs

102 Saopštenje o poslovanju neprofitnih institucija u Republici Srbiji u 2010. godini, Beograd: Agencija za privredne registre, 2011. godine

103 Analiza ekonomskih performansi neprofitnih institucija u Srbiji, Beograd: Građanske inicijative, 2009. godine

104 NVO u Srbiji u 2009. godini, Beograd: Građanske inicijative, 2010. godine

105 Analiza ekonomskih performansi neprofitnih institucija u Srbiji, Beograd: Građanske inicijative, 2009. godine

106 NVO u Srbiji u 2009. godini, Beograd: Građanske inicijative, 2010. godine, str.57

NVO još uvek nemaju adekvatne stručne kapacitete iz oblasti socijalne zaštite. Za najzahtevnije profesionalne zadatke često oslanjaju na stručnjake iz centara i ustanova za smeštaj korisnika.

Opšti podaci o obrazovnoj i profesionalnoj strukturi NVO sektora ne postoje. U poslednjih trinaest godina NVO sektoru su bila dostupne različita sredstva za razvoj i sprovođenje usluga. Neki od tih fondova (kao, na primer, Fond za socijalne inovacije) zahtevali su partnerstva između javnog i privatnog sektora. Višegodišnji rad doveo je do određene profesionalizacije NVO sektora. Međutim, podaci dobijeni intervjuima pokazuju da NVO još uvek nemaju adekvatne stručne kapacitete iz oblasti socijalne zaštite i da se za najzahtevnije profesionalne zadatke često oslanjaju na stručnjake iz centara i ustanova za smeštaj korisnika.

Izvori finansiranja

U poslednjih nekoliko godina konstantno raste udeo domaćih izvora finansiranja.

Donacije međunarodnih organizacija predstavljaju glavni izvor prihoda za domaće NVO i taj nalaz potvrđuju sva istraživanja. U proseku oko 75% NVO u Srbiji finansira se iz međunarodnih donacija i dotacija iz republičkog, lokalnih i pokrajinskog budžeta (to jest, sredstva Republike Srbije), 12,7% od ostalih prihoda, 7,9% od prihoda od prodaje roba i usluga, i skromnih 4,2% od članarine. Međutim, i na ovom planu nastupile su neke zanimljive promene. Najuočljiviji je porast broja NVO koje prijavljuju da dobijaju sredstva iz državnih fondova. Period između 2005 i 2009. godine odlikuje sve veća dostupnost javnih fondova – lokalnih, gradskih, pokrajinskih i republičkih – tako da je uloga države u finansiranju NVO sve veća¹⁰⁷.

¹⁰⁷ Analiza ekonomskih performansi neprofitnih institucija u Srbiji, Beograd: Građanske inicijative, 2009. godine. Prema podacima Centra za razvoj neprofitnog sektora, u Srbiji je iz republičkog budžeta tokom 2010. godine dodeljeno 47 miliona evra nevladinim organizacijama. Tome treba dodati još 46 miliona evra iz lokalnih budžeta. Koliko novca odlazi NVO sektoru, a koliko se prelijeva u druge oblasti nije poznato.

TABELA 6.3. IZVORI FINANSIRANJA¹⁰⁸

	2005	2009
Međunarodne donatorske organizacije	74%	75%
Lokalna vlada	36%	55%
Domaće donatorske organizacije	34%	49%
Ministarstva	17%	44%
Poslovni sektor	27%	35%
Samofinansiranje	34%	28%
Regionalna vlada	13%	22%
Građani	15%	11%

Izvor: Analiza ekonomskih performansi neprofitnih institucija u Srbiji, Beograd: Građanske inicijative, 2009. godine

Lokalne samouprave u najvećem broju slučajeva finansiraju manje usluga nego što na njihovoj teritoriji postoji. Uprkos tome, ukupan udeo usluga koje finansiraju lokalne samouprave porastao je u periodu između 2008. i 2013. godine. Na primer, 2009. godine, od svih dnevnih centara lokalne samouprave su finansirale 13%, 2010. godine 22%, a 2012. godine 74%¹⁰⁹. Podaci iz 2010. godine pokazuju da postoje velike razlike između opština različitog stepena razvoja – najrazvijenije opštine uspostavile su više usluga nego manje razvijene. Jedini izuzetak predstavlja jednokratna materijalna pomoć koja je jednako zastupljeno u svim opštinama, nezavisno od stepena razvoja. Velike razlike postoje kada je reč o uslugama za decu, osobe sa invaliditetom ili stare i sve one se češće nalaze u razvijenijim opštinama.

Veliku pretnju budućem finansiranju NVO predstavlja nova pravila po kojima će se vršiti javne nabavke. Sprovedeni intervjui ukazuju da tipična NVO koja se bavi pružanjem usluga nema resurse da, na primer, obezbedi bankarske garancije

Tržište usluga socijalnog rada se širi i povećava se prostor za uključivanje NVO. Sve više sredstava iz lokalnih i republičkog budžeta troši se za finansiranje ovih usluga.

¹⁰⁸ Napomena: zbir procenata u tabeli je veći od 100% jer je svaka organizacija mogla da navede više izvora finansiranja.

¹⁰⁹ Danilo Vuković, "Institutional Capacities, Social and Human Capital and The Application of Law: Reforms of the Local Social Welfare Services in Serbia", Paper prepared for the World Bank Conference on Poverty and Social Inclusion in the Western Balkans Brussels, 14-15 December 2010; SIPRU i UNICEF, Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave, Beograd, 2013. godina.

pri prijavljivanju na konkurs. Pored toga, mnoge lokalne samouprave nemaju stručne i administrativne kapacitet da planiraju rashode za socijalnu zaštitu, što predstavlja prepreku, kako za razvoj usluga, tako i za razvoj sistema naručivanja usluga.

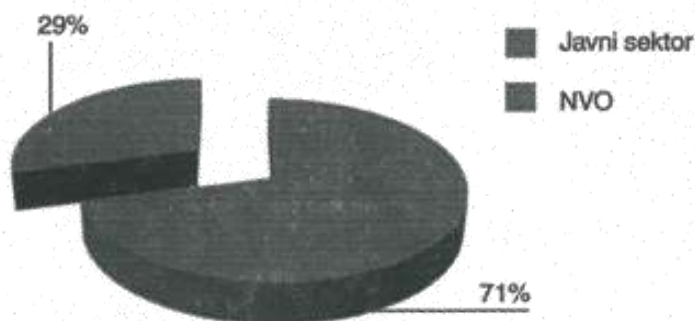
Saradnja sa državom

Izloženi podaci pokazuju da se širi tržište usluga socijalnog rada i da se povećava prostor za uključivanje nevladinih organizacija. Sve više sredstava iz lokalnih i republičkog budžeta troši se za finansiranje ovih usluga. Pored toga, mnoge usluge koje danas pruža javni sektor, u budućnosti će, u skladu sa novim Zakonom o socijalnoj zaštiti, pružati drugi akteri, iz profitnog ili neprofitnog sektora. Dostupni podaci ne daju nam mogućnost da formulišemo opšte zaključke o sadržaju i kvalitetu saradnja sa centrima za socijalni rad. Korisnici usluga NVO sektora retko dolaze sa uputom centra za socijalni rad, a i dalje je raširena praksa da stručne poslove u vezi sa izradom plana usluge ili procenom potreba korisnika rade stručnjaci centra za socijalni rad koje NVO angažuje kao honorarne saradnike.

Nevladine organizacije u socijalnoj zaštiti

Izveštaj *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave* beleži ukupno 126 usluga koje pružaju nevladine organizacije¹¹⁰. Kao što se vidi iz grafikona 1.1, to čini 29% svih lokalnih usluga.

GRAFIKON 6.2. PRUŽAOCI LOKALNIH USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE PO SEKTORU

¹¹⁰ Izveštaj *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave* ne pravi razliku između profitnih i neprofitnih pružalaca usluga, već govori o nedržavnim pružiocima. Imajući u vidu podatke o tome da se profitni sektor usmerava na usluge smeštaja za stare, mi ćemo pretpostaviti da je ovde zapravo reč o dominantno NVO kao pružiocima usluga.

6 SRBIJA

Nevladine organizacije najviše se bave pružanjem usluga za osobe sa invaliditetom i za decu i mlade sa smetnjama u razvoju. U ovim oblastima nalazimo najveći udeo NVO u ukupnom broju pružalaca usluga. Značaj NVO kao pružalaca usluga i dalje je veliki kod usluga kao što su dnevni boravci za stare, decu u sukobu sa zakonom i PUK za decu. U ovim oblastima, oko trećina ukupnog broja usluga sprovodi se u NVO sektoru. NVO sektor je najmanje aktivan u pružanju usluga kao što su prihvatilište, savetovaništvo i sl.

TABELA 6.4. UDEO PRUŽALACA USLUGA IZ NVO SEKTOA

Usluga	Udeo pružalaca usluga iz NVO sektora u konkretnoj usluzi (u%)
Svratište	75%
Personalna asistencija za odrasle	69%
Stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom	60%
Pomoć u kući za odrasle osobe sa invaliditetom	45%
Predah smeštaj	42%
Dnevni boravak za stare	33%
Dnevni boravak za decu i mlade sa teškoćama u razvoju	30%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	30%
Dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom	29%
Pomoć u kući za stare	25%
Klub	18%
Prihvatilište za žrtve nasilja (sigurna kuća)	7%
Savetovaništvo	5%
Prihvatilište (opšteg tipa)	5%
Stanovanje uz podršku za mlade	0%
Prihvatilište za decu	0%

Izvor: SIPRU i UNICEF, *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave*, Beograd, 2013. godina

Kada se posmatra struktura usluga koje pruža NVO sektor, jasno je njegovo globalno usmerenje. Među svim uslugama koje pruža NVO sektor, najviše je dnevnih boravaka za decu i mlade sa teškoćama razvoju. Zatim sledi pomoć u kući za stare – ova usluga čini jednu četvrtinu svih usluga koje pruža NVO sektor. Nešto su brojnije još i usluge personalne asistencije, PUK za decu sa teškoćama u razvoju i odrasle osobe sa invaliditetom.

TABELA 6.5. STRUKTURA USLUGA KOJE PRUŽA NVO SEKTOR

Usluga	Ukupan broj usluga koje pruža NVO sektor	Udeo date usluge u% unutar usluga koje pruža NVO sektor
Dnevni boravak za decu sa teškoćama u razvoju	37	29%
Pomoć u kući za stare	32	25%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	11	9%
Personalna asistencija za odrasle	11	9%
Pomoć u kući za odrasle OSI	9	7%
Predah smeštaj	5	4%
Klub	5	4%
Dnevni boravak za stare	4	3%
Dnevni boravak/centar za decu i mlade sa poremećajima u ponašanju	3	2%
Svratište	3	2%
Stanovanje uz podršku osobe sa invaliditetom (OSI)	3	2%
Prihvatište (opšteg tipa)	1	1%
Prihvatište za žrtve nasilja u porodici ("sigurna kuća")	1	1%
Savetovalište	1	1%
Prihvatište za decu	0	0%
Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju	0	0%

Izvor: SIPRU i UNICEF, *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave*, Beograd, 2013. godina

6

SRBIJA

Struktura usluga koje pruža javni sektor data je u tabeli 6. Kao što se vidi, trećinu svih usluga javnog sektor čini pomoć u kući za stare. Na dnevne boravke za deci i mlade sa teškoćama u razvoju otpada 14% svih lokalnih usluga koje pruža javni sektor. Ostale usluge su manje zastupljene.

Istraživanja pokazuju da je NVO sektor veoma konkurentan u domenu usluga pomoći u kući i dnevnih boravaka za decu sa smetnjama u razvoju. Sa istim ili sličnim resursima, NVO uspevaju da obezbede jednako kvalitetne i jednako intenzivne usluge za približno isti broj korisnika¹¹

Iako je sam sistem pružalaca usluga nedvosmisleno razvijen, on se suočava sa nizom izazova. Prvi i najvažniji izazov jeste predstojeći sistem licenciranja, mada su intervjui ukazali i na teškoće koje proizlaze iz novog sistema javnih nabavki i druga pitanja.

Kada je reč o predstojećem procesu licenciranja, problemi se javljaju u nekoliko dimenzija. Jedna dimenzija su strukturni standardi. Jedan ispitanik svedoči o tome na sledeći način: „Sistem licenciranja nije prepoznao ambijent u kome se nalaze mali pružalaca usluga [...] nije odvojio hardver od softvera i 95% NVO pružalaca usluga nema svoj prostor u vlasništvu [...] oni ne mogu da dobiju potvrdu o protivpožarnoj zaštiti, čak ni oni koji deset godina koriste prostor lokalne samouprave [...] Sistem standarda je nakrivo postavljen. Na primer, nijedan od 70-tak dnevnih borava za decu sa smetnjama u razvoju nema mogućnost da postavi tri toaleta, jedan za dečake, jedan za devojčice i jedan za osoblje“ (Intervju, oktobar 2013. godine). Drugu dimenziju predstavlja kapacitet stručnih radnika. NVO sektor će morati da prođe kroz sistem licenciranja stručnih radnika. Prema postojećim podacima, sistem koji treba da pruža podršku, a tu se pre svega misli na Republički zavod za

no demokratske studije (CLDS) za potrebe Tima za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije (SIPRU) i UNICEF-a, kao i rezultate niza istraživanja koje su u prethodnih nekoliko godina sprovedi SeConS i Građanske inicijative. Najpre ćemo dati pregled postojećih usluga, a zatim i ulogu nevladinog sektora. Potom ćemo prikazati izvore finansiranja usluga socijalnog rada.

Lokalne usluge socijalne zaštite

Lokalne usluge socijalne zaštite sprovode centri za socijalni rad, nevladine organizacije, ustanove za smeštaj korisnika i opštinske organizacije Crvenog krsta. Danas u Srbiji postoje najmanje dve relevantne baze podataka o lokalnim uslugama socijalne zaštite: baza usluga koju vodi Republički zavod za socijalnu zaštitu i baza usluga koju su izradili Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva Vlade Republike Srbije i UNICEF.

Kako pokazuju podaci Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu, ukupno 33 različite vrste lokalnih socijalnih usluga se sprovode u Srbiji. U 137 opština organizuje se ukupno 445 lokalnih socijalnih usluga, koje se razlikuju po vrsti, ciljnoj grupi i pružaocu. Sve ove usluge su usvojene u lokalnim skupštinama po standardnoj proceduri i predviđene su opštinskim budžetom, iako izvori prihoda za njihovo finansiranje mogu biti i državni fondovi ili donacije).³

Na lokalnom nivou, najzastupljenije su usluge pomoći i nege u kući, usluge dnevnog boravka i usluge podrške za samostalan život.

Kada je reč o uslugama namenjenim deci i mladima, najčešće su organizovane sledeće usluge:

- Dnevni boravak za decu i mlade sa smetnjama u razvoju – 64 lokalne zajednice
- Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju – 19 lokalnih zajednica
- Dnevni boravak za decu i mlade sa telesnim invaliditetom – 14 lokalnih zajednica
- Zastupljenost usluga namenjenih celoj porodici izgleda ovako:
- Savetovalište za brak i porodicu i SOS za žrtve porodičnog nasilja – po 17 lokalnih zajednica
- Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima – 11 lokalnih zajednica

- Sigurna kuća (i prihvatilište) za žene i decu žrtve porodičnog nasilja – 5 lokalnih zajednica
- Među uslugama namenjenim odraslima i starijima, najzastupljenije su:
- Pomoć i nega u kući za odrasle i starije – 82 lokalne zajednice
- Klub za starije – 30 lokalnih zajednica
- Prihvatilište za odrasle i starije – 12 lokalnih zajednica

Kada je reč o pružaocima usluga, podaci pokazuju da lokalne samouprave češće ukazuju poverenje ustanovama socijalne zaštite u javnom sektoru (314 usluga) nego organizacijama u građanskom sektoru (131 usluga). Odnosno, 202 usluge pružaju centri za socijalni rad, 112 usluga pružaju ustanove socijalne zaštite, a 131 uslugu pružaju NVO.

Drugi relevantni izvor podataka o stepenu razvijenosti usluga predstavlja istraživanje *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava*. Ovo istraživanje pokazuje da se usluge socijalne zaštite pružaju u 138 lokalnih samouprava, od 145 koliko je ušlo u uzorak. I ovo istraživanje pokazuje da 29% svih lokalnih usluga u Srbiji pružaju javni pružaoci usluga.

Ovo istraživanje registrovalo je ukupno 432 lokalne usluge, od kojih se 306 sprovodi u državnom sektoru, a 126 u nedržavnom. Izveštaj *Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalne samouprave* ne pravi razliku između profitnih i neprofitnih pružalaca usluga, već govori o nedržavnim pružaocima. Imajući u vidu ranije podatke o tome da se profitni sektor usmerava na usluge smeštaja za stare, mi ćemo pretpostaviti da je ovde zapravo reč o dominantno NVO kao pružaocima usluga.⁴

³ Lokalne zajednice na Kosovu i Metohiji uvršćene su u ukupan broj gradova i opština koje se prikazuju.

⁴ Privatni profitni pružaoci usluga uglavnom se bave starima. U Srbiji dozvolu za rad imaju 162 privatna doma za stare, a licencu za rad po novom sistemu licenciranja dobilo je 69 privatnih domova za odrasla i stara lica ukupnog kapaciteta 2.310 korisnika (podaci Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, www.minrzs.gov.rs, pristupljeno 17.05.2016. godine). Pored toga, postoji i veliki broj nelegalnih domova, tako da su ukupni smeštajni kapaciteti nekoliko puta veći. Uprkos relativno razvijenom privatnom sektoru, novinski izveštaji ukazuju na visoku tražnju i nedostatak kapaciteta.

Tabela 3.3. Pregled lokalnih usluga u Srbiji u 2012. godini

Usluga	Broj lokalnih samouprava	Udeo u ukupnom broju lokalnih samouprava (u%)
Pomoć u kući za stare	122	84%
Dnevni boravak za decu i mlade sa teškoćama u razvoju	71	49%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	37	26%
Klub	28	19%
Pomoć u kući za odrasle osobe sa invaliditetom	20	14%
Savetovališta	21	14%
Prihvatilište (opšteg tipa)	18	12%
Personalna asistencija za odrasle	16	11%
Stanovanje uz podršku za mlade	15	10%
Prihvatilište za žrtve nasilja (sigurna kuća)	15	10%
Dnevni boravak za stare	12	8%
Predah smeštaj	11	8%
Dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom	10	7%
Prihvatilište za decu	9	6%
Svratište	4	3%
Stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom	5	3%

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Pomoć u kući za stare je već godinama najrasprostranjenija usluga.⁵ Ova usluga sprovodi se u 84% opština u Srbiji bez Kosova i Metohije. Posle jednokratnih materijalnih davanja, to je najrasprostranjenija intervencija u oblasti socijalne zaštite koja se finansira iz opštinskih budžeta. Za njom

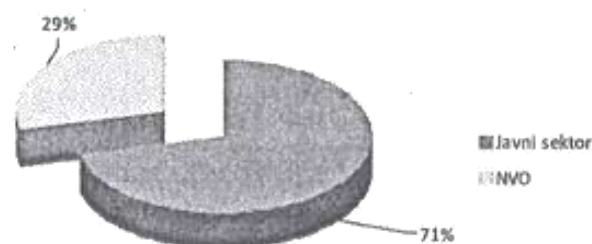
⁵ Podaci za 2009/2010 mogu se naći u Vuković, 2010.

slede dnevni boravci za decu i mlade sa teškoćama u razvoju, koji postoje u gotovo svakoj drugoj opštini. Sve ostale usluge se javljaju u malom broju opština: pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju u svakoj četvrtoj, klubovi u svakoj petoj, a sve ostale još ređe. Ovi podaci govore o drugoj strani lokalnog sistema usluga socijalnog rada. Ma kako impresivne bile brojke o ukupnom broju usluga i njihovom razvoju u poslednjih nekoliko godina, usluge su i dalje nerazvijene u najvećem delu naših opština.

Udruženja građana u socijalnoj zaštiti

Ovo istraživanje beleži ukupno 126 usluga koje pružaju nevladine organizacije. Kao što se vidi iz grafikona 3.1., to čini 29% svih lokalnih usluga.

Grafikon 3.1. Pružaoci lokalnih usluga socijalne zaštite po sektoru

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Nevladine organizacije najviše se bave pružanjem usluga za osobe sa invaliditetom i za decu i mlade sa smetnjama u razvoju. U ovim oblastima nalazimo najveći udeo NVO u ukupnom broju pružalaca usluga. Značaj NVO kao pružalaca usluga i dalje je veliki kod usluga kao što su dnevni boravci za stare, decu u sukobu sa zakonom i pomoć u kući za decu. U ovim oblastima, oko trećina ukupnog broja usluga sprovodi se u nevladinom sektoru. Nevladin sektor najmanje je aktivan u pružanju usluga kao što su prihvatilište, savetovalište i sl.

Tabela 3.4. Udeo pružalaca usluga iz NVO sektora

Usluga	Udeo pružalaca usluga iz NVO sektora u konkretnoj usluzi (u%)
Svratište	75%
Personalna asistencija za odrasle	69%
Stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom	60%
Pomoć u kući za odrasle osobe sa invaliditetom	45%
Predah smeštaj	42%
Dnevni boravak za stare	33%
Dnevni boravak za decu i mlade sa teškoćama u razvoju	30%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	30%
Dnevni boravak za decu u sukobu sa zakonom	29%
Pomoć u kući za stare	25%
Klub	18%
Prihvatište za žrtve nasilja (sigurna kuća)	7%
Savetovališta	5%
Prihvatište (opšteg tipa)	5%
Stanovanje uz podršku za mlade	0%
Prihvatište za decu	0%

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Kada se posmatra struktura usluga koje pruža nevladin sektor, jasno je njegovo globalno usmerenje. Među svim uslugama koje pružaju NVO, najviše je dnevnih boravaka za decu i mlade sa teškoćama u razvoju. Zatim sledi pomoć u kući za stare – ova usluga čini jednu četvrtinu svih usluga koje pruža nevladin sektor. Nešto su brojnije još i usluge personalne asistencije, pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju i odrasle osobe sa invaliditetom.

Tabela 3.5. Struktura usluga koje pruža nevladin sektor

Usluga	Ukupan broj usluga koje pruža NVO sektor	Udeo date usluge u % unutar usluga koje pruža NVO sektor
Dnevni boravak za decu sa teškoćama u razvoju	37	29%
Pomoć u kući za stare	32	25%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	11	9%
Personalna asistencija za odrasle	11	9%
Pomoć u kući za odrasle OSI	9	7%
Predah smeštaj	5	4%
Klub	5	4%
Dnevni boravak za stare	4	3%
Dnevni boravak/centar za decu i mlade sa poremećajima u ponašanju	3	2%
Svratište	3	2%
Stanovanje uz podršku osobe sa invaliditetom (OSI)	3	2%
Prihvatište (opšteg tipa)	1	1%
Prihvatište za žrtve nasilja u porodici („sigurna kuća“)	1	1%
Savetovališta	1	1%
Prihvatište za decu	0	0%
Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju	0	0%

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Struktura usluga koje pruža javni sektor data je u tabeli 2.4. Kao što se vidi, trećinu svih usluga javnog sektora čini pomoć u kući za stare. Na dnevne boravke za decu i mlade sa teškoćama u razvoju otpada 14% svih lokalnih usluga koje pruža javni sektor. Ostale usluge su manje zastupljene.

Tabela 3.6. Struktura usluga javnih pružalaca usluga

Usluga	Ukupan broj usluga koje pruža javni sektor	Udeo date usluge u uslugama koje pruža javni sektor u %
Pomoć u kući za stare	97	32%
Dnevni boravak za decu sa teškoćama u razvoju	43	14%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	26	8%
Klub	23	8%
Savetovalište	20	7%
Prihvatište (opšteg tipa)	18	6%
Prihvatište za žrtve nasilja u porodici („sigurna kuća“)	14	5%
Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju	15	5%
Pomoć u kući za odrasle OSI	11	4%
Dnevni boravak za stare	8	3%
Prihvatište za decu	9	3%
Dnevni boravak/centar za decu i mlade sa poremećajima u ponašanju	7	2%
Personalna asistencija za odrasle	5	2%
Predah smeštaj	7	2%
Stanovanje uz podršku osobe sa invaliditetom (OSI)	2	1%
Svratište	1	0%
Ukupno	306	100%

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Javni sektor ima odlučujuću uslugu u čitavom nizu usluga, kao što su stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju, prihvatišta za decu, savetovališta, prihvatišta opšteg tipa i sigurne kuće. Izrazito veliko učešće

javnog sektora beleži se i u uslugama pomoći u kući i dnevnim boravcima za mlade sa poremećajem u ponašanju i stare.

Tabela 3.7. Udeo javnog sektora u pojedinim uslugama

Usluga	Udeo javnih pružalaca usluga u konkretnoj usluzi (u %)
Stanovanje uz podršku za mlade koji se osamostaljuju	100%
Prihvatište za decu	100%
Savetovalište	95%
Prihvatište (opšteg tipa)	95%
Prihvatište za žrtve nasilja u porodici („sigurna kuća“)	93%
Klub	82%
Pomoć u kući za stare	75%
Pomoć u kući za decu sa teškoćama u razvoju	70%
Dnevni boravak/centar za decu i mlade sa poremećajima u ponašanju	70%
Dnevni boravak za stare	67%
Predah smeštaj	58%
Pomoć u kući za odrasle OSI	55%
Dnevni boravak za decu sa teškoćama u razvoju	54%
Stanovanje uz podršku osobe sa invaliditetom (OSI)	40%
Personalna asistencija za odrasle	31%
Svratište	25%

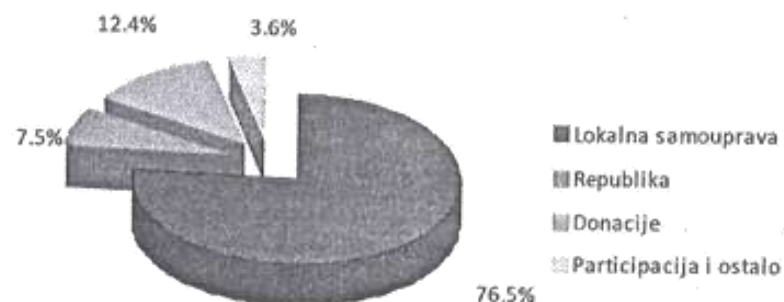
Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Finansiranje usluga

Ukupni rashodi za ove usluge iznose oko 2.475 milijarde dinara ili oko 21.5 miliona EUR. Najveći deo ove sume (milijarda dinara) odlazi na usluge pomoći u kući za stare. Za usluge koje pružaju javni pružaoci usluga godišnje

se izdvaja oko 1.26 milijardi dinara. Prosečna vrednost usluge je oko 4.4 miliona dinara.

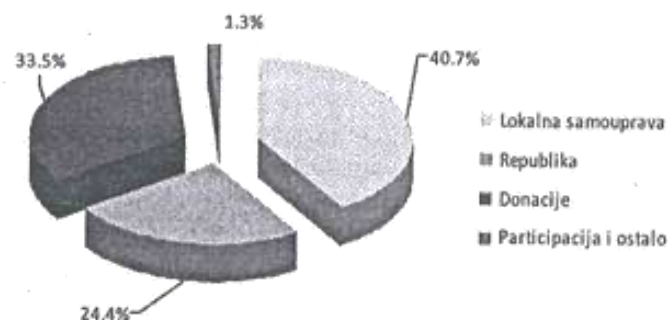
Grafikon 3.2. Struktura izvora finansiranja usluga koje pružaju javni pružaoci usluga

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Za usluge koje pruža nevladin sektor izdvaja se oko 361 miliona dinara. Prosečna vrednost usluge je oko 3.2 miliona dinara.

Grafikon 3.3. Struktura izvora finansiranja usluga koje pružaju NVO

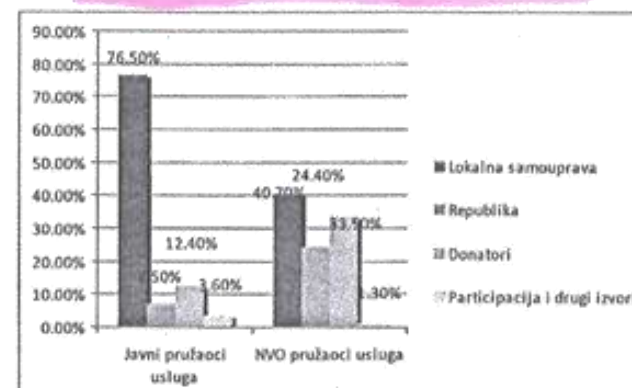

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Kod NVO sektora mnogo je veći udeo donacija kao izvora finansiranja: 33.5% nasuprot 12.4% u ukupnoj sumi koja se izdvaja za finansiranje ovih usluga. Još veća razlika vidi se kod lokalne samouprave koja finansira 77% svih troškova javnih pružalaca usluga, nasuprot 41% kod nevladinih. S druge strane, Republika tri puta više finansira NVO. Najveću ulogu u ovoj raspodeli najverovatnije imaju veliki državni fondovi za razvoj usluga, kakav je

Fond za razvoj usluga organizacija osoba sa invaliditetom koji radi u okvirima Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja.

Grafikon 3.4. Poređenje izvora finansiranja

Izvor: SIPRU i UNICEF, 2013

Pregled strukture izdataka po izvorima finansiranja pokazuje da se najveći deo sredstava koje lokalne samouprave izdvajaju za socijalnu zaštitu koristi za finansiranja pomoći u kući za stare i dnevne boravke za decu sa teškoćama u razvoju. Udeo pomoći u kući u republičkom budžetu još je veći i iznosi preko polovine svih rashoda registrovanih ovim istraživanjem. Na kraju, najviše su diverzifikovani rashodi donacija.

Predloženi nalazi pokazuju da je poslednjih godina u Srbiji sistemski otvoren širi prostor za nastup organizacija građanskog društva kao aktera socijalne ekonomije. Država je omogućila pristup ovim organizacijama u sektoru u kojem njihove solidarnističke vrednosti i lokalni aktivizam mogu da budu od značajne pomoći. Iz pregleda strukture usluga koje pružaju javni i građanski sektor se vidi da je za socijalnu ekonomiju otvoren prostor tamo gde nije potrebna značajna infrastruktura ili angažovanje velikih i raznovrsnih resursa, a gde, s druge strane, treba dosta fleksibilnosti i inovativnosti, što nisu odlike pružalaca usluga iz javnog sektora. Iz strukture finansiranja se može naslutiti da se u ovoj oblasti javljaju dva tipa aktera. Jedno su, kako ih nazivaju Kvorter i Muk, neprofitne organizacije javnog sektora (tradicionalna udruženja građana), a drugo su nevladine organizacije novog tipa, ak-

Odgovor Komisije za izbor Prof. dr Slobodana Cvejića u zvanje redovnog profesora za užu naučnu oblast Sociologija, na prigovor Prof. dr Vladimira Ilića

Prigovor sadrži 5 tačaka, od kojih tačka 5 nije u vezi sa sadržajem referata i nedostojna je za akademsku raspravu, pa se o njoj nećemo ni izjašnjavati.

U tački 1 tvrdi se da knjiga Prof. Cvejića *Socijalna ekonomija*, koja predstavlja neophodan uslov za izbor u zvanje, „sadrži plagiranje“. Uporište za ovu tvrdnju predstavlja iskaz da je deo sadržaja ove knjige preuzet iz knjige *Komparativna analiza uloge civilnog društva u pružanju usluga socijalne zaštite na Balkanu*, čiji je autor, navodno, docent D. Vuković. Da je reč o autorskom delu Vukovića, Ilić „dokazuje“ time što je Vuković uvrstio tu knjigu u svoje radove na sajtu Pravnog fakulteta u Beogradu. Pri tom, Prof. Ilić svesno prećutkuje nekoliko činjenica:

- Da je Cvejić svaki put na početku odgovarajućih poglavlja u fusnotama navodio da je deo materijala preuzet iz ranije objavljenih studija (u fotokopiranoj „dokumentaciji“ koju je priložio uz svoju optužbu, Prof. Ilić nije ni jednom preneo početne stranice poglavlja na kojima se nalaze pomenute beleške)
- Da je sam docent Vuković, zajedno s trećim koautorom (kao i ustanovom u okviru koje su rađena istraživanja na osnovu čijih su rezultata tekstovi nastali), pismeno potvrdio da je reč o koautorskim tekstovima, u čijem pisanju je učestvovao Prof. Cvejić (Prof. Ilić je, na osnovu istog tipa „logičkog“ zaključivanja, mogao da tvrdi da je docent Vuković koautorske – dakle – „tuđe“ radove predstavio kao svoje)
- Da postoje tri različite varijante koautorskih izveštaja/publikacija u kojima se pojavljuju „sporni“ delovi teksta te da se Cvejić oslanjao na dve od te tri (a u pisanju obe, kao i treće, je sam učestvovao), kao što je objasnio u dopuni naknadno uvrštenoj u knjigu (*Errata corrige*) da bi se razjasnila nepreciznost prvobitnih formulacija u samoj knjizi.

Prof. Ilić tvrdi i da je Cvejić „plagirao“ tabele preuzete u knjizi iz drugih izvora (pri čemu je ispod svake tabele uredno naveden izvor; uzgred, u svom prvom dopisu članovima Odeljenja za sociologiju tvrdio je da izvori uopšte nisu navedeni!), i to obrazlaže tvrdnjom da izvor nije tačno naveden. Ne ulazeći uopšte u to da li je izvor korektno naveden, možemo samo da zaključimo da Prof. Ilić ili ne zna šta pojam plagijata znači, ili smatra da to ne znaju koleginice/kolege kojima je prigovor upućen. Neznanje ili podsmeh čitaocima prigovora može se naći i u tvrdnji Prof. Ilića da su u tekstovima korišćeni rezultati istraživanja Centra za liberalno demokratske studije (kao što je korektno navedeno u Cvejićevoj knjizi) te da to korišćenje takođe predstavlja plagijat!

U tački 2 Prof. Ilić tvrdi da je Prof. Cvejić pokušao da prikrije plagijat. Iz prethodnih objašnjenja se može nedvosmisleno zaključiti da je ova tvrdnja flagrantno neistinita.

U tački 3 tvrdi se da su u knjizi korišćeni koautorski tekstovi, pri čemu se ne zna koliki je udeo Prof. Cvejića u tim tekstovima. Prof. Ilić kao argument za svoju tvrdnju navodi deo izveštaja Komisije prema kojem „9/10 knjige čine autorov originalni rad i prerada ranije objavljivanog materijala“, iznoseći kvalifikacije (bez ikakvih argumenata) prema kojima se „prerada“ sastoji iz „sitnih intervencija i cepkanja preuzetog materijala...“. Pri tom, ponovo manipulativno, falsifikujući izveštaj, ne prenosi celokupnu rečenicu iz izveštaja (koja glasi: „... neka bude napomenuto da od ukupno 460.142 karaktera, koliko ima knjiga, 53.753 čine delovi ranije publikovanih radova, dok još oko 110.000 karaktera sadrže prerađeni delovi objavljivanih tekstova, o kojima autor obaveštava u odgovarajućim fusnotama; to znači da približno 2/3 knjige čine prilozi koji nisu ranije objavljivani ni u kojem obliku, a 9/10 knjige čine autorov originalni rad i prerada

ranije objavljivanog materijala“), iz koje sledi da količina autorskog novonapisanog materijala u knjizi ispunjava uslove da se knjiga smatra novom autorskom publikacijom.

Najzad, u tački 4 Prof. Ilić tvrdi da knjiga „nije naučna po svom karakteru“, jer se veći deo njenog sadržaja „svodi na izlaganje tabela ... i na verbalnu interpretaciju (a kakvu drugu!? - prim.

Komisije) u tabelama sadržanih frekvencija“. Prof. Ilić u (za ovu tačku) neuobičajeno kratkom komentaru ponovo iznosi niz (neobrazloženih i neutemeljenih, akademskoj komunikaciji neprimerenih) kvalifikacija, ne obazirući se na obrazloženja u referatu, prema kojem ova knjiga predstavlja uvođenje nove istraživačke oblasti na našim prostorima, dajući početne teorijske pretpostavke u uvodnom delu (što i sam Prof. Ilić priznaje), a zatim, na osnovu njih, koristeći primenjena istraživanja, i unutar izloženih teorijskih okvira, uspeva da ih interpretira tako da se mogu koristiti kao eksplorativna istraživanja (neophodna na kod nas dostignutom stepenu razvoja ove oblasti).

Rečju, prigovor Prof. Ilića zasniva se na nizu neistinitih iskaza, kao i na svesno iskrivljenom predstavljanju činjenica, izvrtanju značenja pojmova i sl. O etičkoj dimenziji napisanog prigovora najbolje svedoči tačka 5, a pogotovo njeno obrazloženje, ali Komisija odbija da se o njoj izjašnjava. Komisija, dakle, jednoglasno smatra da se prigovor Prof. Ilića mora odbiti, i izražava žaljenje što je na ovakvu vrstu (akademski nedostojnog) prigovora uopšte morala da odgovara.

Beograd, 04.11.2016.

dr Mladen Lazić, redovni profesor

dr Vladimir Vuletić, redovni profesor

dr Slobodan Miladinović, redovni profesor

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА СОЦИОЛОГИЈУ
01/1, Бр. 84
Београд, 08.11.2016. године

Изборном већу

Након дискусије по поднетој примедби на Извештај Комисије за припрему извештаја о кандидатима за избор у звање редовног професора за ужу научну област *Социологија*, након тајног гласања, већином гласова, а према следећем: од укупно присутних 19 чланова, 17 је гласало "за" , нико "против", 2 "уздржани", Одељење за социологију је дало **позитивно мишљење о Извештају Комисије**, којим је проф. др Слободан Цвејић предложен за избор у звање редовног професора за ужу научну област *Социологија*.

УПРАВНИЦА ОДЕЉЕЊА
ЗА СОЦИОЛОГИЈУ

Проф. др Мина Петровић